

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

בפני כב' השופטת פנינה לוקיץ'

תובע דוד פינצי

נגד

נתבעים 1. שביט יהודה ז"ל (אשר נשא בחייו ת.ז. xxxxxxxxxx)
2. אברמוביץ שלמה, ת.ז. xxxxxxxxxx

פסק דין

התביעה שלפני עילתה הפרת זכויות יוצרים וזכויות מוסריות אשר לטענת התובע בוצעו על ידי הנתבעים עת עשו שימוש ב- 29 כתבות ותמונות (להלן: "החומרים"), כולם פרי יצירתו, וזאת מבלי שנתן הסכמתו לעצם השימוש ומבלי שהנתבעים נתנו לו קרדיט על דרך ציון שמו כיוצר. התובע עותר לחייב את הנתבעים לשלם לו בגין כל הפרה נטענת של זכות יוצרים וכל הפרה של זכות מוסרית סך 20,000 ₪ וכן פיצוי ללא הוכחת נזק לפי חוק עוולות מסחריות בסך 100,000 ₪ ובסה"כ 1,260,000 ₪ (אם כי סכום התביעה, לצרכי אגרה, הועמד על סך של 400,000 ₪).

אציין כבר בפתח הדברים כי התובע הרחיב טענותיו גם לנושאים אחרים הנוגעים לחובות אתיות של עיתונאים, מלחמה ב"שחיתות שלטונית" וניגודי עניינים ברשות המקומית, אולם נושאים אלו אינם בגדר עילות התביעה, ולפיכך, אין בכוונתי לדון בהם על אף נסיונותי החוזרים ונישנים של התובע להביאני לעשות כן.

כמו כן אציין כבר בפתח הדברים, כי לאור העובדה כי לא מצאתי מקום לחייב את הנתבע 1 כלפי התובע לא נזקקתי לשאלת השפעת מותו בטרם עת של נתבע זה במהלך ניהול ההליך על המשך ניהול ההליך כנגדו, זאת על אף האמור בהחלטה מיום 4.3.15.

העובדות הרלבנטיות

1. התובע שימש בתקופה שבין חודש 2/2006 ועד חודש 12/2007 או בסמוך לאחר מכן כעורך ומפיק של עיתון שהופק ומומן מתקציב המועצה האזורית מטה אשר (להלן: "המועצה") ואשר נקרא בשם "זה אשר" (להלן: "עיתון המועצה"). עיתון המועצה הינו עיתון תדמיתי, המופץ חינם אחת לחודש לתושבי המועצה ואשר מטרתו הינה הצגת העשייה של המועצה על אגפיה ומחלקותיה לרבות סיקור אירועים שונים שחלו בתחום שיפוטה של המועצה.

2. התובע נשכר, באמצעות עסק המנוהל על ידו בשם "דברי סופרים הפקות" להפיק את העיתון והוא למעשה שימש גם כעורך, כתב, צלם, תחקירן וכל תפקיד נדרש לצורך הפקתו. במסגרת תפקידו זה קיבל התובע חומרים שונים מנציגי המועצה ומחלקותיה, אסף מידע בין היתר בדרך של התייצבות לאירועים שונים עליהם נודע לו מנציגי המועצה, ומחומרי גלם אלו יצר התובע

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

1 חומרים שונים, לרבות כתבות, תמונות וכתבות חדשותיות שהתפרסמו במסגרת עיתון
2 המועצה. אין הצדדים חלוקים כי לצד החומרים אותם יצר התובע הכיל עיתון המועצה
3 חומרים נוספים שהועברו אליו מגורמים שונים.

4
5 3. הנתבע 1 שימש בזמנים הרלוונטיים לתובענה כראש המועצה, והתמודד על כהונה נוספת
6 במערכת הבחירות אשר התנהלה במועצה בחודש 11/2007, בסופן נבחר לכהונה נוספת (להלן:
7 **"ראש המועצה"**). יש לציין, בצער, כי במהלך קיום ההליך המשפטי, לאחר השלמת שמיעת
8 הראיות בו, נפטר ראש המועצה.

9
10 4. הנתבע 2, שהינו בעליו של משרד תקשורת (להלן: **"שלמה"**), שימש בשנת 2007 כיועץ למסע
11 הבחירות של ראש המועצה, ובמסגרת זו חיבר והפיק, במהלך חודש 11/2007, שלושה גליונות
12 תעמולה מטעם ראש המועצה אשר נועדו לסייע במאמצי התעמולה של מטה הבחירות של ראש
13 המועצה (להלן: **"גליונות התעמולה"**).

14
15 5. במהלך חודש 11/2007 עת התקיימה מערכת הבחירות לראשות המועצה, הופסקה זמנית
16 הוצאתו לאור של עיתון המועצה, וזאת עד לאחר תום תקופת הבחירות.

17
18 6. במסגרת הפקת גליונות התעמולה, פנה שלמה אל התובע (סעיפים 33-34 לנ/1) וביקש ממנו
19 עזרה בהשגת חומרים כתובים ומצולמים, אשר פורסמו בחלקם בעיתון המועצה. פניות דומות
20 נעשו גם ע"י שונטל מיזן, מי ששימשה במועדים הרלבנטיים כמנהלת לשכת ראש המועצה (נ/5).

21
22 7. אין חולק כי בגליונות התעמולה נעשה שימוש בחומרים שהתובע העביר לאחר פניות אלו (אם
23 כי קיימת מחלוקת באשר להיקף החומרים שהועברו, כפי שעוד יורחב בהמשך). אין גם
24 מחלוקת כי התובע הגיע לסטודיו בו נערכו גליונות התעמולה וזאת כשהביא עימו קבצים של
25 תמונות והוא אף שהה בסטודיו במהלך הפקת הגיליון השני והשלישי. כדברי התובע: **"ביקשו**
26 **ממני את התמונות, הוא אמר שאני לא עוזר לו, לא שלחתי באי מייל כמו שהוא ביקש, אמר**
27 **שהוא לחוץ אז אמרתי שאני אבוא ישר לסטודיו ואביא לו את הקבצים"** (עמ' 15 לפרוטוקול
28 שורות 4-5 כמו כן ראה סעיף 26 לתובע 1).

29
30 קיימת מחלוקת באשר למידת שיתוף הפעולה של התובע במתן חומרים כפי שהתבקש ובעיקר
31 באשר למשמעות שיש לתת לאותו שיתוף פעולה, ולכך אדרש בהמשך.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

8. לצורך השלמת התמונה יצויין כי התובע הוסיף לשמש כעורך ומפיק של עיתון המועצה גם לאחר סיום מערכת הבחירות במהלך חודש 12/2007, אך לאחר מכן העסקתו הופסקה ותחתיו מונה שלמה כעורך עיתון המועצה.

9. בחודש 3/008 נשלחה מטעם התובע דרישה לנתבעים לפצותו בגין השימוש שנעשה בחומרים שהם בגדר "יצירות מוגנות" כאשר בדרישה זו התיחס התובע ל-13 הפרות נטענות של זכויותיו מבלי שפורט במכתב מה הן אותן הפרות אחת לאחת. (נספח "א" לנ/1)

דרישה זו נדחתה ע"י הנתבעים (נספח "ב" לנ/1) ומכאן הדרך היתה קצרה להגשת תביעה זו.

תמצית טענות הצדדים

10. לטענת התובע זכויות היוצרים בחומרים שייכות לו, והנתבעים עשו בהן שימוש שלא כדין.

לטענת התובע הנתבעים פרסמו 29 פרסומים שונים בהן נעשה שימוש ב"חומרים" שלו שהם בגדר "יצירות מוגנות" לפי **חוק זכויות היוצרים – 1911** (להלן: "**החוק הישן**"), הן על פי **פקודת זכויות היוצרים – 1921** (להלן: "**הפקודה**"), והן על פי **חוק זכויות יוצרים, התשס"ח – 2007** (להלן: "**החוק**"). לטענת התובע השימוש בחומרים אותם כתב ופרסם במסגרת עיתון המועצה במהלך תקופת העסקתו, בגיליונות התעמולה מבלי שנתבקשה רשותו לכך, מבלי שהוא נתן הסכמתו, בכתב או בע"פ ומבלי שניתן לתובע קרדיט כמקובל, מהווים הפרה של זכויות היוצרים והזכויות המוסריות שיש לו בחומרים, כן יש בכך התעשרות שלא כדין על חשבונו.

בנוסף טוען התובע כי הנתבעים הפרו את **חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט – 1999** (להלן: "**חוק העוולות המסחריות**") בכך שעשו שימוש ב"תיאור כוזב", עת פרסמו בגיליון השלישי של גליונות התעמולה (הפרה ק' להלן) ראיון אשר ערך התובע, תוך שהם נותנים קרדיט לכתבת בשם נועה ירון אשר כלל לא ערכה את הראיון האמור (ואשר במהלך הדיון התברר כי הינה "דמות פיקטיבית").

11. התובע מכחיש טענות הנתבעים כי שיתף פעולה (בוודאי שלא בשמחה) עם הפקת גליונות התעמולה, ובמקרים שעשה כן, הדבר נעשה מתוך מצוקתו עקב ניצול מרות וסמכות הפונים אליו, שעשו כן בשמו ובשליחותו של ראש המועצה. לטענת התובע אין לראות בהתנהגותו משום מתן הסכמה לשימוש בחומרים שהם בגדר יצירותיו, ובוודאי שלא לויתור על זכותו לקבלת קרדיט עליהן.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

12. לטענת הנתבעים גיליונות התעמולה אינם עיתון אלא צורה של פרסום חומר תעמולתי, בעמודי פרסום המעוצבים כדמויי עיתון, דרך פרסום המוכרת בעולם הפרסום כ"מודעות מתחפשות" (סעיף 9 לנ/1).

13. הנתבעים אינם מכחישים כי עשו שימוש בחומרים מסויימים מתוך חומרים שהתפרסמו בעיתון המועצה (להלן: "הפרסומים המפרים") אלא שלטענתם התובע נתן רשותו לשימוש בחומרים והעביר אותם לידי שלמה ולבקשתו לאחר שהלה הבהיר לו כי הוא זקוק לחומרים לצורך הכנת גיליונות התעמולה. הנתבעים מוסיפים כי הובהר לתובע, והוא אף הסכים לכך, כי היות שמדובר בחומרים לגיליונות תעמולה, אשר הינם מטבעם בעלי אופי פרסומי, חומרים אלה יופיעו בגיליונות התעמולה ללא ציון יוצריהם ואולי אף תוך ציון שמות בדויים של "כתבים" (סעיפים 16-18 לנ/1).

לטענתם, גם לאחר שהתובע קיבל לעיונו את גיליון 1 של גיליונות התעמולה, הוא לא העלה התנגדות או טענה כלשהי באשר לשימוש שנעשה במסגרתו בחומרים אותם העביר לידי שלמה. יתירה מכך, לקראת הפקת הגיליון השני והשלישי שב שלמה ופנה אל התובע בבקשה לקבל חומרים נוספים, והתובע שב ומסר לידי שלמה חומרים נוספים, לרבות צילומים מודפסים ותקליטורים, ואף הגדיל לעשות והתייצב מיוזמתו בסטודיו שם נערכו ועוצבו גיליונות התעמולה, תוך שהוא מסייע למלאכה.

14. מעבר לטענת ההסכמה מצד התובע טוענים הנתבעים כי לתובע אין כל עילה לתביעה בגין הפרת זכויות יוצרים שלו שכן התובע כלל לא הוכיח כי הוא "יוצר" החומרים. לצד רובן המכריע של ה"יצירות" בעיתון המועצה לא מופיע קרדיט כלשהו. לאור העדר הקרדיט ולאור העובדה שאין חולק כי התובע נהג לקבל חומרים שונים מהמחלקות השונות במועצה, לא ניתן לזהות מי הוא יוצר החומרים.

יתירה מכך, לטענת הנתבעים, גם אם היו החומרים כולם מלווים בשמו של התובע בעיתון המועצה, הרי שהתובע לא הוכיח כי מדובר ב"יצירות מוגנות" שכן אין הם אלא ציטוט דברים ששמע מאחרים ו/או העלאת נתונים שונים שנאספו על ידו ו/או מידע חדשותי, עליהם אין לתובע זכות יוצרים.

15. ביחס לחומרים שהם חומרים כתובים (להבדיל מתמונות) וכן ביחס לאחת התמונות, טוענים הנתבעים כי לא קיימת זהות בין הכתבות והתמונות שפורסמו בעיתון המועצה לבין אלו שהופיעו בגיליונות התעמולה, ולפיכך לאור טענת הנתבע 2 כי הוא ערך את גיליונות התעמולה על

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

סמך מידע שהתקבל אצלו ישירות מחלק ממושאי הכתבות, אין לראות בהם הפרה של זכויות כלשהן של התובע.

הראיות שהציגו הצדדים

16. מטעם התובע הוגש תצהיר התובע (סומן תובע 1) על נספחיו (ת/1 – ת/18).
- כמו כן הוגשה התכתבות בדוא"ל שנערכה בין שלמה לתובע, בסוף חודש 10/07, ובה פירוט התצלומים הנדרשים לפי נושאייהם (להלן: "מייל 10/07" - סומן ת/20).
- כן צורפה התכתבות בדוא"ל שנערכה בין ב"כ הנתבעים לסגנית ראש המועצה דאז הגב' נירה בראונשטיין (סומן ת/21) ומכתב דרישה המופנה לתובע ולראש המועצה שעניינו דרישת פיצוי אדם אחר בגין הפרת זכויות יוצרים ביחס למודעת פרסומת שפורסמה בעיתון המועצה (סומן ת/22).
- כן צורף העתק מכתב נירה בראונשטיין המופנה לתובע במהלך חודש 11/07 הנוגע לתשלומים בעבור הפקת עיתון המועצה וכן יש בו ציון של כוונה להוציא מכרז חדש להפקת העיתון בשנת 2008 (להלן: "מכתב 11/07" - סומן ת/23).
17. מטעם הנתבעים הוגשו תצהירים עדות ראשית כמפורט:
- א. תצהירו של שלמה (סומן נ/1). תצהיר זה, שהינו העיקרי מטעם הנתבעים מפרט בהרחבה את השתלשלות העניינים ביחס להפקת גליונות התעמולה, וכן קיימת בו התייחסות פרטנית לכל אחת מההפרות הנטענות.
- ב. תצהירה של סגנית ראש המועצה דאז הגב' נירה בראונשטיין (להלן: "נירה" - סומן נ/2).
- התצהיר מתייחס לעובדה כי התובע מסר ברצון את החומרים, לכל שלושת גליונות התעמולה (סעיף 7 לנ/2) וזאת ללא דרישה לקבלת קרדיט ביחס לאליהם. כן מתייחסת נירה בתצהירה לעובדה כי התובע לא הביע כל מחאה ביחס לשימוש בחומרים, וזאת עד למועד הפסקת העסקתו ע"י המועצה.
- ג. מכתב אליו הופנתה נירה בחקירתה (סומן נ/3).
- ד. תצהירה של הגב' נועה קפלוניק רונן, עובדת הסטודיו ארט מדיה (להלן: "נועה" - סומן נ/4).
- בו הופקו גליונות התעמולה (להלן: "הסטודיו"). תצהירה של נועה, אשר נכחה בסטודיו במועד בו הגיע התובע לסטודיו על מנת להיפגש עם שלמה, מתייחס לסוגיית הרשאתו של התובע לשימוש הנתבעים בחומרים, וכן למידת מעורבותו של התובע בנעשה בסטודיו בעת עריכת גליונות התעמולה 2 ו-3.
- ה. תצהירה של מיזן שונטל, מנהלת לשכת ראש המועצה דאז (להלן: "שונטל" - סומן נ/5).
- שונטל מצהירה כי לבקשתה של נירה האי ערכה את הפניה הראשונית אל התובע לקבלת חומרים לגליונות התעמולה. היא טוענת כי התובע שיתף פעולה ברצון בהעברת החומרים וכי לא הציג כל דרישה לקבלת קרדיט ביחס לחומרים.

בית משפט השלום בקרית

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

פירוט ההפרות ותיאורן

18. בפתח הדיון, ועוד קודם שאפנה לדון בטענות הצדדים, אפרט בטבלה, לשם הנוחות, את ההפרות הנטענות על ידי התובע. אציין כי מספור ההפרות נעשה בשונה מסימון ע"י התובע, ומכאן ואילך אתיחס להפרות השונות לפי מספור זה. בטבלה צויין "סימון ההפרה" בהתאם לסימון שעשה התובע.

יצויין כי גליונות צבעוניים הן של העמודים הרלבנטיים בעיתון המועצה והן כל העמודים הרלבנטיים של גליונות התעמולה צורפו לתיק הנייר. מחמת קוצר היריעה אין בכוונתי, גם לא בהמשך הדברים לצטט כל אחד ואחד מה"יצירות" והפרסומים המפרים, אלא להעזר בדוגמאות מביניהן בלבד.

גליונות התעמולה				עיתון המועצה			
תיאור ההפרה	סימון ההפרה	מספר עמוד	גיליון	סימון ההפרה	מספר עמוד	גיליון	
תמונה של שמעון פרס בעת ביקור במקלט שהועתקה מעיתון המועצה.	א-1	1	1	א	9	8/2006	1.
שימוש בדברים שהובאו מפי שמואל ריפמן בכתבה תוך מתן קרדיט ל"כתבת" דינה אברמוביץ	ב-1	1	1	ב	4	6/2007	2.
שימוש בדברים שהובאו מפי מר עלי מחמיד בכתבה תוך מתן קרדיט ל"כתבת" דינה אברמוביץ	ג-1	1	1	ג	8	10/2006	3.
שימוש בדברים שהובאו מפי תא"ל סמבירה בכתבה ללא מתן קרדיט	ד-1	1	1	ד	4	8/2007	4.
שימוש בחלקים מהכתבה ללא מתן קרדיט	ה-1	2	1	ה	11	10/2007	5.
שימוש בחלקים מהכתבה ללא מתן קרדיט	ה-2	2	1	ה	11	10/2007	6.
שימוש בחלקים מהכתבה ללא מתן קרדיט	ה-3	2	1	ה	11	10/2007	7.
שימוש בחלקים מהכתבה ללא מתן קרדיט	ו-1	3	1	ו	7	7/2007	8.
תמונת מבנה תפוח פיס אשר הועתקה מעיתון המועצה.	וא-2	3	1	וא	7	7/2007	9.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

גליונות התעמולה				עיתון המועצה			
תיאור ההפרה	סימון ההפרה	מספר עמוד	גיליון	סימון ההפרה	מספר עמוד	גיליון	
תמונה של בית ספר חופי הגליל אשר הועתקה מעיתון המועצה.	ז-1	3	1	ז	2	9/2007	10.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	זא-2	3	1	זא	2	9/2007	11.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	ח-1	3	1	ח	2	7/2007	12.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	חא-1	3	1	חא	2	7/2007	13.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	ט-1	3	1	ט	2	3/2007	14.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	י-1	4	1	י	4	1/2007	15.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	כ-1	4	1	כ	4	6/2007	16.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	דא-2	4	1	דא	4	10/2007	17.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	ל-1	4	1	ל	2	9/2007	18.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	מ-1	4	1	מ	2	2/2007	19.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	נ-1	4	1	נ	2	3/2007	20.
שימוש בתמונה של מחפרון בנחל נעמן אשר צולמה ע"י התובע	ס-1	4	1	ס	11	10/2007	21.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	ע-1	4	1	ע	2	9/2007	22.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	עא-2	4	1	עא	11	10/2007	23.
שימוש בתמונה השר הרצוג אשר צולמה על ידי התובע	פ-1	3	2	פ	-	תמונת השר הרצוג	24.
שימוש בתמונה השר הרצוג אשר צולמה על ידי התובע	פ-2	1	3	פ	-	תמונת השר הרצוג	25.
תמונה של שמעון פרס במקלט אשר הועתקה מעיתון המועצה.	א-2	3	3	א	9	8/2006	26.
שימוש בכתבה ללא מתן קרדיט	ד-2	3	3	ד	11	10/2007	27.
תמונה של דר' אורנה שמחון אשר צולמה על ידי התובע	צ-1	4	3	צ	4	12/2007	28.
שימוש במידע שנמסר ע"י התובע ללא מתן קרדיט	ק-1	4	3	ק		אימייל	29.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

אקדמת מילין

19. כפי שציינתי בפתח פסק הדין התובע העלה במהלך ניהול ההליך טענות שונות כלפי התנהלותו של ראש המועצה באשר לשמירת תקינות המנהל הציבורי (כמפורט למשל בסעיפים 22-23 לתובע/1); באשר לנסיבות העברת התובע מתפקידו (כמפורט למשל בסעיפים 37-44 לתובע/1) באשר להפרת כללי אתיקה עיתונאית החלים על הנתבע 2 (החלטה מיום 29.2.12) וכן טענות כנגד ייצוג הנתבעים ע"י ב"כ בהליך זה המשמש גם כיועץ משפטי של המועצה (סעיף 6 לסיכומי התובע, למשל).

טענות אלו, מעבר לכך שנטענו בהרחבת חזית שכן הם לא היו חלק מכתב התביעה (ופירוט חלקם בכתב התשובה אינו הופך אותם לחלק מעילת התביעה), הרי שהן נטענו בכלליות ללא שהובאו ראיות מספקות לתמוך בהן, והן בעיקרן נסמכות על תחושותיו של התובע, והתרשמותו מצירוף אירועים שונים אליהם נחשף, בין אם באופן אישי, ובין אם מקריאה במקורות שונים.

אומר, ככל שיש בכך להפיס דעתו של התובע, כי התרשמתי שהדברים אותם כתב ואמר התובע (גם באם לא מצאתי אותם רלבנטיים לבירור התביעה) נאמרו ב"דם ליבו" של התובע ומתוך אמונה שלמה שהוא לקח על עצמו תפקיד של "חושף שחיתויות" וכי בהעלאת הדברים בתביעתו הוא עושה שירות חשוב לציבור.

אלא, כפי שציינתי גם בהחלטתי מיום 29.2.12 (עליה הוגשה בקשת רשות ערעור ברע"א 40776-12-03 אשר נדחתה בהחלטה מיום 5.4.12), תביעה זו ענינה הפרת זכויות יוצרים ועילות הנובעות מכך, הא ותו לא. לצורך הכרעה בתביעה אינני נדרשת לענינים שונים ואחרים שהעלה התובע כלפי הנתבעים אלא ככל שאלו רלבנטיים לבירור המחלוקת נשוא תובענה זו.

20. קודם שאגש לדון בטענות לגופן אני מוצאת חובה להתייחס גם לאופן הגשת סיכומי התובע והתוצאות המעשיות הנובעות מכך.

ראשית, הסיכומים שהיקפם הוגבל על ידי ל-20 עמודים, חרגו מהיקף זה, כאשר התובע בחר לרכז את עיקר טענותיו הנוגעות לניתוח העדויות שנשמעו בעמודים שחרגו מהיקף 20 העמודים. בנסיבות אלו, ומשהתובע עשה בחירה מודעת כזו, התעלמתי מכל העמודים שחורגים מההגבלה שנקבעה על ידי ואשר התחשבה בהיקף התיק (מבחינת ההפרות הכלולות בו).

שנית, וזו אולי הסיבה לכך שהתובע לא הצליח לסכם טענותיו בהיקף העמודים המוגדר, התובע בחר להקדיש עמודים שלמים לשאלת ניגוד העניינים בו מצוי, לטענתו, ב"כ הנתבעים, התנהלותו כלפיו ועוד, ואשר בשלם סבור התובע כי יש למחוק (או כלשוננו "לפסול") את כתבי הטענות של

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

הנתבעים ולהעמידם כמי שלא התגוננו כנגד התביעה. טענות אלו לא נבחנו על ידי כלל מאחר והן אינן רלבנטיות להכרעה בתיק, ומעבר לכך, גם באם הייתי בוחנת אותם ואפילו הייתי מוצאת שיש להם בסיס ראייתי כלשהו, המדובר, לכל היותר, בעבירות אתיות כאלה ואחרות, שבוודאי אין בהן להביא למחיקת כתבי טענות או איון הגנת הנתבעים, וצר לי שהתובע בחר להקדיש מלל כה רב לעניינים אלו.

כפי שניתן להיווכח, התובע התקשה, לאורך כל ההליך, לעשות אבחנה בין עניינים הנדונים בתביעה זו לבין עניינים אחרים הטורדים את מנוחתו ונוגעים בדרך ישירה יותר או פחות לנתבעים כאן ולב"כ. קושי זה גם קיבל ביטוי בחזרתיות רבה (בעיקר על עניינים שאינם רלבנטיים) בסיכומי התובע.

כל זאת נאמר ללא יהא בכך שמץ של זלזול כלפי התובע ואך מתוך הערכה לתובע אשר החליט לייצג את עצמו בהליך זה לאחר הפסקת ייצוגו ע"י ב"כ, ואשר התמודד עם ניהול הליך לא פשוט. אולם יש בכך, בין היתר, גם כדי להקדים את התנצלותי בפני הצדדים, התובע בעיקר, על העיכוב במתן פסק הדין אשר נבע, בחלקו מהקושי לברור את העובדות והטענות מתוך אינסוף המלל שהניח התובע על הדף. תקוותי כי חרף זאת, הצלחתי לבור את אותן טענות רלבנטיות ולא החמצתי איזו מהן בשל כך.

המסגרת הנורמטיבית

21. "זכות יוצרים" הינה למעשה אגד של זכויות משנה, המעניקות לבעליהן את היכולת הבלעדית להתיר את ביצוען של פעולות מסוימות ביצירה המוגנת, כך שיוכל ליהנות מ"מרבית דרכי הניצול האקטיביות או המסחריות" של היצירה שיצר (ט' גרינמן "זכויות יוצרים" (2008) כרך א' 227).
- סעיף 11 לחוק מפרט מהן הפעולות שהזכות לעשותן ביחס ליצירה נתון לבעל הזכות בה:
- "זכות יוצרים ביצירה היא הזכות הבלעדית לעשות ביצירה, או בחלק מהותי ממנה, פעולה, אחת או יותר, כמפורט להלן, בהתאם לסוג היצירה:
- (1) העתקה כאמור בסעיף 12 - לגבי כל סוגי החומרים;
- (2) פרסום - לגבי יצירה שלא פורסמה;
- (3) ביצוע פומבי כאמור בסעיף 13 - לגבי יצירה ספרותית, יצירה דרמטית, יצירה מוסיקלית ותקליט;
- (4) שידור כאמור בסעיף 14 - לגבי כל סוגי החומרים;
- (5) העמדת היצירה לרשות הציבור כאמור בסעיף 15 - לגבי כל סוגי החומרים;
- (6) עשיית יצירה נגזרת כאמור בסעיף 16, ועשיית הפעולות המנויות בפסקאות (1) עד (5)
- ביצירה הנגזרת כאמור - לגבי יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית ויצירה מוסיקלית;

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

(7) השכרה כאמור בסעיף 17 - לגבי תקליט, יצירה קולנועית ותוכנת מחשב"

22. על המקרה כאן חלות מספר מערכות חוק, וזאת נוכח חיקוק החוק אשר פורסם ברשומות ביום 25.11.2007 הקובע כי כניסתו לתוקף יחל שישה חודשים לאחר יום פרסומו ברשומות (דהיינו ביום 25.5.2008). החוק ביטל, בין היתר, את תוקפם של החוק הישן ושל הפקודה, למעט סעיפים 33 עד 36 לפקודה שנותרו בתוקף (כאמור בסעיפים 68-69 לחוק החדש).

כמו כן נקבע בסעיף 78(א) לחוק הכלל לפיו הוראות החוק יחולו גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, אולם זאת בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) – (י). דהיינו שעל יצירות שנוצרו לאחר יום התחילה יחולו הוראות החוק בלבד. ברם על יצירות שנוצרו לפני יום התחילה (דוגמת החומרים מושא תובענה זו) יחולו הוראות החוק, ככל שלא מתקיימים החריגים המפורטים בסעיף 78(ב) – (י) אשר לגביהם ימשיכו לחול הוראות הדין הקודם (דהיינו החוק הישן והפקודה).

בהמשך הדיון, ובהתאם לענין הנדון, אתיחס להוראות הרלבנטיות בחוק הישן ובפקודה (מקום שאלו חלות) לבין אלו שבחוק.

שאלת הבעלות ב"יצירות"

23. על אף שטרם דנתי בשאלה האם מדובר כלל ביצירות של התובע, כל שכן "יצירות מוגנות" והאם היתה הפרה של זכויות התובע בהן, מצאתי לנכון, מאחר שמדובר בסוגיה שהדיון בה זהה לשני סוגי החומרים בהם מדובר בהליך זה, להפוך מעט את סדר הדיון, ולסלק מעל דרכי, קודם לכל את שאלת הבעלות ביצירות (בהנחה שהתובע הינו יוצר).

24. הנתבעים טענו כטענת יסוד, כי אין לתובע כל בעלות בחומרים, וממילא אין הוא יכול לתבוע על הפרת הזכויות בהם.

לטענת הנתבעים לאור הוראת סעיף 5(1) לחוק הישן, החל על המקרה שלפנינו לאור הוראת סעיף 78(ה) לחוק, אין לראות בתובע את הבעלים הראשון של החומרים (בהנחה שהם בגדר "יצירות מוגנות") מאחר והתובע יצר את אותם חומרים בהיותו עובד בעיתון שנמצא בבעלות המועצה. הנתבעים מסתמכים לענין זה על דברים שנאמרו על ידי התובע מהם ניתן להסיק כי את החומרים יצר במסגרת עבודתו בעיתון, ומשכך יש לראותם כחומרים שנוצרו בעת שהתובע עשה למען עיתון המועצה.

התובע אינו חולק על העובדה כי עיתון המועצה נמצא בבעלות המועצה שכן היא זו שמימנה את הפקת העיתון, אולם לטענתו אין בכך "להפקיע" את זכויותיו כיוצר ה"יצירות" הכלולות בעיתון, שכן אין בכך להופכו ל"עובד" של המועצה במובן סעיף 5(1)(ב) לחוק הישן.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

25. סעיף 5 (1) לחוק הישן הקובע כהי לישנא :

"5 (1) בהתחשב עם הוראות חוק זה, יהא מחברה של יצירה הבעל הראשון של

זכות- היוצרים בה:

בתנאי -

(א) שאם היה זה פיתוח, צילום או תמונה והקלישאה או העתקה מקורית אחרת הוזמנו

ע"י אדם אחר והוכנו תמורת דבר-ערך בהתאם לאותה הזמנה, הרי אם אין הסכם

הקובע את ההיפך, יהא האיש שהזמין את הקלישאה או את ההעתקה המקורית

האחרת הבעל הראשון של זכות-היוצרים;

וכן

(ב) אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר עפ"י חוזה שירות או שוליאות והיצירה

נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם הרי, באין הסכם הקובע את ההיפך, יהא

האדם שהעביד את המחבר הבעל הראשון שלזכות-היוצרים, אלא שאם היתה

היצירה מאמר או איזה חיבור אחר בעתון, במגזין או בכתב-עת כיוצא בזה, הרי,

אם אין הסכם הקובע את ההיפך, יהא דינה של היצירה כאילו שמורה למחבר

הזכות למנוע את פרסום היצירה שלא כחלק מעתון, ממגזין מכתב-עת כיוצא

בזה."

מהוראה זו עולה כי הכלל הינו שמחבר יצירה הינו הבעלים הראשון בה, אלא באם התקיימו
התנאים המנויים באחד מסעיפי המשנה לחוק, כאשר הנתבעים הפנו להתקיימות תנאי ס"ק ב'
בהיות התובע, לטענתם, "עובד" של המועצה מכוח "חוזה שירות" בהיותו ספק שירותים שזכה
במכרז המועצה להפקת העיתון.

26. עיון בפסיקה מעלה כי שאלת הגדרת "עובד" לצורך חוק זכויות יוצרים עפ"י הדיון הקודם לא
נדונה בה בהרחבה, אולם באותם מקרים בהם היא נדונה נקט בית המשפט בגישה מצמצמת
לעומת זו שנהוגה במסגרת בחינת דיני העבודה בבית הדין לעבודה, כאשר המבחן העיקרי
שיושם הינו מבחן הפיקוח וההשתלבות השאוב מדיני העבודה (ראה סקירת הפסיקה אצל א.
יעקב "בעלות בזכות היוצרים", "יוצרים זכויות – קריאות בחוק זכויות יוצרים" (עורכים :
מיכאל בירנהק וגיא פסח, 2009) עמ' 296-292 (להלן: "יעקב"). מקרים בהם הפסיקה נקטה
במבחן מרחיב יותר היתה דווקא בתביעות של מעבידים כלפי מפרי זכויות ביצירות של
עובדיהם, וזאת בכדי להכריע בשאלה האם יש לראות את אותו מעביד כבעל זכות התביעה בגין
ההפרה .

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

27. אלא שבמקרה שלפנינו אני סבורה שהנתבעים לא הוכיחו התקיימות תנאים המביאים למסקנה כי יש לראות בתובע "עובד" של המועצה. בעלות המועצה בעיתון (שאינה מוכחשת כאמור לעיל) אין בה כדי לשלול את אפשרות קיום זכות היוצרים של התובע בחומרים שיצר. הנתבעים לא הביאו כל ראיות המעידות על רמת השליטה והפיקוח שהיתה למי מהמועצה על הפקת עיתון המועצה, או באיזו מידה היה התובע עצמאי בקבלת החלטות העריכה וההפקה.

הנטל להוכיח כי יש לראות את התובע כ"עובד" המועצה לצורך חוק זכויות יוצרים, על אף שפורמלית, אין מחלוקת שהוא לא קיבל שכר עבודה אלא תשלום, כנגד הוצאת חשבונית, בעבור הפקת העיתון, מוטל במלואו על הנתבעים, ואני סבורה שהם לא עמדו בו.

28. אמנם נכון כי פסיקת בית הדין לעבודה הכירה, זה מכבר, באפשרות כי יתקיימו יחסי עובד-מעביד גם מקום בו לא מתקיימים התנאים "הקלאסיים" של יחסים אלו, כגון: הוצאת תלוש שכר וקיום פיקוח ושליטה מלאים על עבודת העובד. אולם מקום בו לא מתקיימת אותה מערכת יחסים "קלאסית" המעידה על קיום יחסי עובד-מעביד, הנטל על הטוען לקיומם של אלה מוטל על הטוען לה.

אמירה של התובע כי יצר את החומרים במסגרת "עבודתו" בעיתון, איננה מנביעה את המסקנה כי באותה העת היה תחת שליטה, פיקוח או מרות של מי מהמועצה, ולא הובאו כל ראיות המצביעות על התקיימות "מבחן ההשתלבות" או כל מבחן מקבול אחר ביחס לתובע. המדובר, כאמור לעיל, בהתקשרות שנעשתה במכרז, כאשר מכתב 11/07 (ת/23) עולה מפורשות כי מדובר היה בהתקשרות לתקופה קצובה (זו הנדרשת להוצאת 10 גליונות בלבד), וכי תשלום לתובע בוצע רק בחודש בו הוצא עיתון כנגד הצגת חשבונית.

אמנם נכון כי במכתב זה נעשה שימוש במונחים היכולים להצביע על כך שהתובע "התקבל" כעורך העיתון וכי "הועסק" על ידי המועצה, אולם לא הוצג מסמך ההתקשרות בין הצדדים, ובתצהיר נירה, שהיא האדם הרלבנטי להבאת מידע זה, אין כל התייחסות לאופן שבו הגדירו הצדדים את מערכת היחסים בין התובע למועצה. אי הבאת ראיות רבלנטיות לענין זה, פועלת כנגד הנתבעים, בהיות הנטל מוטל עליהם בנסיבות הענין.

29. באם יטען כי סיפת סעיף 5(1)(ב) מרמזת, לכאורה, על כך שבמקרה של עיתונאי שכתב כתבה בעיתון, עומדת לו זכות מוחלטת המוגדרת כ"זכות וטו" ביחס לפרסום של יצירתו שלא במסגרת אותו עיתון/כתב עת, ומכאן שיש לראותו ככלל כמי שאינו הבעלים של זכות היוצרים בחומרים שיצר במסגרת עבודתו בעיתון, הרי שאין בכך להואיל לנתבעים במקרה זה. שכן, תנאי להחלת סיפת הסעיף על התובע הינה כי הוכח שהוא נכלל ברישת הסעיף, דהיינו שהינו בגדר "עובד"

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

לצורך דיני זכויות יוצרים. משקבעתי כי הנתבעים לא הוכיחו תנאי ראשוני זה, אין מקום לפנות ולבחון את המשמעות שיש לתת לסעיף סעיף 5(1)(ב) בנסיבות המקרה.

מכאן אפריד את הדיון בין סוגי חומרי המקור (תמונות לעומת כתבות) ואבחן את שאלת קיומה של זכות התובע ביחס לכל אחת מקבוצות אלו ופרטים בתוכם, וכן את שאלת הפרת הזכות בפרסום המפר.

קיום זכויות היוצרים והפרתן ביחס לתמונות - הפרות מס' (1+26), 9, 10, 21, 28, (24+25)

30. בפתח הדיון בפרק זה המתיחס לתמונות יש לערוך הפרדה לשתי קבוצות. בקבוצה הראשונה יכללו הפרות 1+26, 21 ו-28 שהינן הפרות המתייחסות ל-3 תמונות שלא יכולה להיות מחלוקת כי קיימת זהות מוחלטת בין התמונה שפורסמה בעיתון המועצה לבין זו שפורסמה בגליון התעמולה הרלבנטי. (תמונות אלו הן: שמעון פרס במקלט (הפרה 1+26), מנכ"לית רשות הניקוז ויו"ר רשות הניקוז ברקע דחפור המנקה את נחל הנעמן (הפרה 21), והשלישית של ד"ר אורנה שמחון במהלך ביקורה במועצה (הפרה 28)). קבוצה שנייה כוללת 4 הפרות ביחס ל-3 תמונות – הפרות 9, 10 ו-24+25. המדובר במקרים אלו בתמונות שהופיעו בגליונות התעמולה (הפרה 9 מבנה "תפוח פיס", הפרה 10 תמונה של ביי"ס חופי הגליל, הפרה 24+25 תמונת השר הרצוג) אולם התמונה ה"מקורית" שלגביה טוען התובע כי יש לו זכויות בה, איננה תמונה שפורסמה בעיתון המועצה, אלא תמונה שהציג התובע ואשר מצויה, לטענתו, בין הקבצים שהעביר לשלמה (באשר לנסיבות ההעברה ומשמעותה אדון בהמשך).

האם התובע הוכיח כי הוא "יוצר" התמונות?

31. ביחס לכל התמונות טוען התובע כי הוא צילם אותן ולפיכך הינו בעל זכות היוצרים בהן. לטענת הנתבעים בהעדר קרדיט למי שצילם את התמונות שהתפרסמו בעיתון המועצה (קבוצה ראשונה) ובהעדר ראיה לכך שהתובע הינו יוצר איזה מהתמונות, לא הוכח על ידו כי הוא יוצרן. 32. התובע, מלבד עדותו שלו, שהינה כמובן עדות יחידה של בעל דין בהקשר זה, לא הביא ראיות נוספות התומכות בטענתו כי הוא יוצר התמונות. התובע הודה בחקירתו כי שילב בעיתון המועצה גם תמונות שלא צולמו על ידו, לעיתים מבלי לתת קרדיט למצלם התמונה (עמ' 8 שורות 32-8), אולם עמד במהלך עדותו, על כך שכל התמונות שביחס אליהן טען להפרת זכויותיו, הינן תמונות שצולמו על ידו ולא ע"י אחרים (עמ' 7 שורות 29-26).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

לעומת עדות זה הציגו הנתבעים את עדותו של שלמה אשר טען בכלליות בתצהירו כי עיתון המועצה הכיל חומרים שהתקבלו ממקורות שונים (סעיף 136 לנ/1), ובאופן ספציפי כי תמונת שמעון פרס (הפרות 1+26) צולמה במהלך אירוע חדשותי שסוקר על ידי עיתונאים וצלמים נוספים פרט לתובע, וביחס לתמונה שבהפרה 9 (נחל נעמן) נטען כי ראש מחלקת ההנדסה במועצה מסר לשלמה שאנשי המחלקה הם המצלמים עבור המועצה תמונות של הפרויקטים המבוצעים על ידם וכי מעולם לא השתמשו בשירותי התובע, וכן מסר לו כי תמונה זו צולמה ע"י ידי צלמת שעובדת דרך קבע עם המועצה.

בחקירתו, יש לציין כי שלמה היה פחות נחרץ באשר למקור התמונות, וציין למעשה כי אינו יכול לזכור בוודאות מהיכן קיבל כל אחת מהן. שלמה אישר בעדותו כי קיבל מהתובע קבצים רבים של תמונות (עמ' 17 שורות 17-18, עמ' 21 שורות 27-29). באשר לתמונה שבהפרה 9 העלה שלמה גירסה, שאין לה זכר בתצהירו, לפיה הוא קיבל את התמונה ממר ארנון אורי במהלך שיחה שקיים איתו (עמ' 17 שורות 20-25), וזאת לאחר שציין כי למעשה איננו זוכר בדיוק ממי קיבל אותה.

33. לאחר בחינת העדויות שהובאו מסכימה אני עם טענת התובע כי לא ניתן לסמוך ממצא כלשהו על עדותו של שלמה (או עדות אחרת מטעם הנתבעים) בהקשר של יוצר התמונות, למעט אישורו לכך שהתובע אכן הביא, באותו מפגש בסטודיו, אליו אתיחס בהמשך, קבצי תמונות רבות אשר בחלק מהם נעשה שימוש בגליונות התעמולה.

טענות שלמה באשר למקור אחר לתמונות נטענו בכלליות ומבלי שהובאה כל ראיה תומכת, ומבלי שניתן הסבר לכך. כך למשל ביחס לתמונה שבהפרה 9, תמונת נחל נעמן, כל הנטען בתצהיר שלמה הינו בגדר עדות שמועה, כאשר אפילו לא מצויין שמה של אותה צלמת עלומה, שלכאורה צילמה את התמונה. הנתבעים לא נתנו כל הסבר מדוע לא הובא לעדות מר שאול דוכס, אשר על דבריו מסתמך הנתבע, ומשכך ברור כי עדות שלמה באשר לדברים שאמר מר דוכס, הינם בגדר עדות שמיעה מובהקת.

יתירה מכך, במהלך עדותו טען שלמה לנסיבות אחרות לחלוטין של מסירת אותה התמונה, נסיבות שאין להן זכר בתצהירו, וכן טען כי לגבי חלק מהתמונות בהם רואים מבנים הרי שאלו תמונות ש"רואים שצולמו על ידי מחלקת ההנדסה", דברים שאין להם כל בסיס שכן אין על התמונות כל ציון ע"י מי הן צולמו, והעלאת גירסה זו מחלישה במידה רבה את הגירסה שבתצהירו.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

34. אלא שהעובדה שהנתבעים לא הוכיחו כי מקור התמונות אחר, ואפילו העובדה שהתובע הוא שהביא את קבצי התמונות ומסר אותם לשלמה, אין בהם כדי להביא למסקנה כי התובע עמד בנטל המוטל עליו להוכיח שהתמונות הינן פרי יצירתו.

עפ"י הוראת סעיף 6(א)(3) לחוק הישן (אשר ממשיך לחול בענין זהות המחבר של יצירת צילום לפי הוראת סעיף 78(ט) לחוק) קיימת חזקה בעובדה כי במידה ושם היוצר "מודפס או מסומן בצורה אחרת על היצירה בדרך הרגילה" חזקה היא שהוא יוצר היצירה, עד שלא הוכח אחרת. אך מאחר ובמקרה שלפנינו שמו של התובע אינו מופיע על איזה מהתמונות או לצידן, הרי שחזקה זו אינה יכולה לסייע בקביעה בשאלה מי הוא יוצר התמונות, ולפיכך הנטל מוטל על התובע להוכיח עובדה זו.

מכאן עולה גם שאין באמור בת.א. (שלום י-ם) 8107/01 **זום 77 בע"מ נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ (מוסף מיוחד)**, פ"מ סב(3) 577 (2003) (להלן: "פס"ד זום 77"), אליו הפנה התובע בסיכומיו, כדי לסייע לתובע, שכן להבדיל מהמקרה שבפנינו, שם היה ציון מפורש של התובעת על גבי התמונות שהועתקו, דבר שכאמור אינו מתקיים כאן.

אם כן, עלינו לבחון האם עמד התובע בנטל להוכיח כי הוא יוצר התמונות?

35. לאור העדויות ולאור קביעתי דלעיל בדבר אי הוכחת מקור אחר לתמונות, לא יכולה להיות מחלוקת של ממש כי מקור התמונות הנתבעות הינו בקבצים שהתובע הביא לשלמה. לכך יש לצרף את אמירתו של התובע כי הוא שימש, בין היתר, גם כצלם לצורך הפקת עיתון המועצה, וכי ברר ובחר בתביעתו להתייחס רק לתמונות שצולמו על ידו.

בעידן הדיגיטלי בו אנו חיים, כבר אין משמעות לקיום התשליל כהוכחת בעלות בתמונה (כהוראת סעיף 21 לחוק הישן), וקיימות אינסוף דרכים בהן ניתן להשיג קבצים דיגיטליים של תמונות. מכאן, לכאורה כי אדם התובע זכות בתמונות (שאינן על גביהן באופן כלשהו ציון שם היוצר) צריך להוכיח, באמצעים מחשביים שונים, כי קובץ המקור שבו נעשה שימוש, הינו קובץ שמקורו במצלמה שלו, ולא מקור אחר. אני סבורה כי מדובר בנטל שקשה עד מאוד לעמוד בו (בעיקר בשל עלויות בלתי סבירות), ולפיכך, לעיתים, ניתן להסיק במכלול הנסיבות חיזוק לטענת התובע בדבר היותו יוצר התמונה.

הנסיבות במקרה זה, יכולות להצביע על הסתברות אפשרית זהה ביחס לשתי האפשרויות:

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

מצד אחד, צירוף העובדה כי התובע היה צלם עיתון המועצה, עם העובדה הברורה שהתמונות
אכן התפרסמו בעיתון המועצה, יש בה לחזק עדותו כי מדובר בתמונות שאכן צולמו על ידו
במהלך ולצורך הפקת העיתון.

מנגד, העובדה כי תמונות רבות שפורסמו בעיתון המועצה לא כללו ציון קרדיט למצלם, מונעת
אפשרות אבחנה כלשהי בין תמונות שצולמו על ידי התובע לבין כאלו שהגיעו אליו ממקורות
אחרים. הודאתו של התובע כי הופיעו בעיתון המועצה תמונות שלא צולמו על ידו מבלי שצוין
זהות המצלם, מאיינת למעשה את האפשרות לראות בעובדת פרסום התמונות בעיתון המועצה
כנסיבה המחזקת את עדות התובע.

36. למעשה, לאור עדותו של התובע ואישורו כי פרסם בעיתון המועצה תמונות של צלמים שונים,
עולה כי קבצי התמונות שהחזיק ברשותו לא היו בהכרח רק קבצי תמונות שהוא צילם. מכאן
עולה הקושי של התובע בהתייחסו לתמונות שבקבוצה השניה, שהן אלו שכלל לא פורסמו בעיתון
המועצה.

כך למשל במהלך חקירת התובע ביחס לתמונה שבהפרה 9 (תמונת מבנה תפוח פיס) התברר כי
התמונה שבגליון התעמולה איננה זהה לתמונה שפורסמה בעיתון המועצה. כאשר נשאל התובע
ביחס לתמונה זו בחקירתו הוא הציג תמונה אחרת והשיב: **"אני מציג את התמונה המקורית
שצילמתי ואשר אותה הכנסתי לכתבה. כשאני מסתכל שוב אני רואה שזו תמונה אחרת אך לא
הבאתי אותה עימי היום. התמונה שהצגתי פורסמה במקום אחר... יש הבדל בתמונות. זו
תמונה שהוא לקח וידע שזה שלי ולא נתן קרדיט. זה נכון שזה לא אותה תמונה שהופיעה
בכתבה שלי אך אני תובע את התמונה"** (עמ' 11 לפרוטוקול שורות 13-4)

מכאן, שגם התובע עצמו מתקשה להסביר באיזו תמונה עשה שימוש בעיתון המועצה ואיזו מהן
פורסמה במקום אחר, ולא ברור הבסיס לדבריו כי שלמה ידע שהתמונות צולמו על ידו.
כאמור לעיל, אין בעצם העובדה שקבצי התמונות הועברו על ידי התובע לשלמה כדי להוכיח
שהתמונה במקורה, צולמה על ידי התובע, והשימוש שלו במונח "תמונה מקורית" איננה יכולה
לסייע לו, שכן כאמור, בקובץ דיגיטלי, בהעדר ראיה חיצונית תומכת, אין כל דרך לדעת מה הוא
קובץ המקור ומה הוא קובץ מועתק, ובאותה המידה סביר להניח כי היו בידי התובע קבצים
דיגיטליים של תמונות אחרות שפורסמו בעיתון המועצה, על אף שהוא לא צילם אותה.

37. על אף שהתרשמתי מכנות עדותו של התובע, הרי שלנוכח היותה עדות יחידה של בעל דין בהקשר
זה אינני סבורה כי יש מקום לבסס עליה ממצא באשר לקביעת זהות היוצר התמונות, וזאת בין
היתר לנוכח העובדה כי "מחדל" מצידו של התובע הוא שגרם לקושי הראייתי המוצב בפני. כפי
שצינתי לעיל, החוק קובע חזקה לגבי זהות היוצר מקום בו קיים סימון על גבי היצירה. מכאן,

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

שבאם היה התובע מסמן בדרך כלשהי את התמונות שפורסמו בעיתון המועצה (לכל הפחות) ניתן היה מתאיין הקושי הראיתי בפניו הוא ניצב כעת. אני מוצאת כי יש בהוראות החוק במקרה זה, מעבר ליצירת החזקה, משום "הנחייה" לבעל הזכות באשר לדרך הראויה להגן עליה.

כך למשל, לו היה התובע ממלא חובתו זו כלפי יוצרי התמונות האחרות שפורסמו בעיתון, ניתן היה מכלל ה"הן" להסיק את ה"לאו". דהיינו שכל תמונה שלא צויין לגביה זהות יוצרה, ניתן היה להסיק, כחזקה ראיתית, שהיא יצירה של התובע.

בהעדר סימון כלשהו לתמונות, ולנוכח העובדה כי שוכנעתי שברשות התובע אכן היו גם קבצי תמונות שאינן פרי יצירתו, ולנוכח העובדה כי מדובר בתמונות שצולמו ב"מרחב" הציבורי (כך שיכול להיות שנכח באותם אירועים צלם אחר/נוסף) אינני מוצאת שניתן להסתפק בעדותו בלבד על מנת לקבוע את זכותו בתמונות.

קביעתי זו באה בין היתר נוכח העובדה כי במציאות הקיימת היום יש אינסוף אפשרויות ליצירת תמונות בהיקפים עצומים, ותמונות רבות מגיעות למקומות שניתן להגדירם כ"מרחב הציבורי" (אתרי אינטרנט וכד'). מכאן שכאשר מדברים אנו על קבצים דיגיטליים (שיכולים להגיע לידיהם של רבים בדרכים שונות), לא ניתן להסתפק בעדות יחידה של בעל דין על מנת לקבוע כי אותו אדם שברשותו קובץ דיגיטלי של התמונה, הוא אכן יוצרה.

38. באם טעיתי במסקנתי זו, אוסיף, לצורך המשך הדיון, כי ככל שהתובע היה מוכיח שהוא יוצר התמונות, אזי הוא בעל הזכויות בהן ואני סבורה כי לא יכולה להיות מחלוקת שהן בגדר "יצירות מוגנות". כבר נקבע בפסיקה, חזור ושנו, כי גם צילום דוקומנטרי הינו בגדר יצירה היכולה להקנות לבעליה זכות יוצרים בהיותה בגדר "יצירה אומנותית" (ראה פס"ד זום 77 הנ"ל בעמ' 593, וכן רע"א 7774/09 וינברג נ' ויסהוף (28.8.12)).

כמו כן לא יכולה להיות מחלוקת כי השימוש בתמונות במסגרת גליונות התעמולה הינה בגדר הפרה של זכויות היוצרים שכן לאור זהות התמונות לא יכולה להיות מחלוקת כי התמונה שבגליון התעמולה מהווה "העתקה" של התמונה כפי שהופיעה בעיתון המועצה או כפי שהוצגה על ידי התובע מתוך הקבצים שברשותו, ומשכך הינה הפרה של אחת מאותו "אגד זכויות" העומד לזכות בעל זכויות היוצרים בתמונות.

למעשה לאור קביעתי זו דין תביעת התובע ביחס לתמונות להידחות, אולם ככל שטעיתי במסקנתי זו אדון בהמשך בשאלת היקף ההרשאה, אם בכלל, שנתן התובע לעשות שימוש

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

בתמונות, שאלה אשר תיבחן על ידי בהמשך במסגרת הדיון בשאלת מתן ההרשאה ביחס לכל החומרים.

קיום זכות היוצרים והפרתה ביחס לכתבות - הפרות מס' (2+16), 3, (27+4), 8, 11, (12+13), 14, 15, 17, 18, 19, 20, (23+5), 22 (להלן: "הכתבות").

39. ה"יצירות" הכלולות בחלק זה ואשר הזכויות בהן הופרו לטענת התובע, הינן כתבות/ידיעות באורכים שונים שנכללו בעיתון המועצה, אשר התובע טוען כי הוא יוצרן ולפיכך בעל זכות היוצרים בהם, ואשר הפרתן נעשה בדרך של העתקה בקטעים שונים שנכללו בגליונות התעמולה. לשם הנוחות אתיחס לכתבות/ידיעות לגביהן נטען לקיום זכות היוצרים כ"כתבות", וזאת מבלי שתהא בכך הבעת דעה, אפריורי, על טיבן ובאם הם בגדר "יצירה ספרותית", עניינים בהם אדון בהמשך. לפרסומים בגליונות התעמולה אקרא, לשם הנוחות במונח הכולל "פרסום מפר", שוב מבלי שתהא בעצם השימוש במונח זה כדי להביע מראש, עמדה בשאלת ההפרה, אשר אף היא תידון להלן.

אומר כבר בפתח הדברים כי הפרה מס' 29, הנכללת ע"י הצדדים באותה הקטיגוריה, דורשת דיון בנפרד, שכן בהפרה זו אין מדובר בהפרת זכות נטענת בכתבה שהופיעה בעיתון המועצה, אלא בפרסום מפר שהתבסס, כך לטענת התובע, על נתונים שהועברו ע"י התובע בתכתובת מייל לשונטל (סומן ע"י התובע "ק"), ולפיכך ענין זה דורש התייחסות נפרדת שתובא בהמשך.

האם התובע הינו "יוצר" הכתבות?

40. לטענת התובע הכתבות הינן יצירות שנוצרו על ידו (עמ' 10 לפרוטוקול שורות 8-17), וכי על אף שלא לצד כל אחת מהן מופיע שמו כמחבר, הרי שהוא היה הכתב היחיד של עיתון המועצה ולפיכך כל כתבה שהופיעה שם (אלא אם ניתן בה קרדיט לאדם אחר שהעבירה לדפוס) נכתבה על ידו.

כנגדו טוענים הנתבעים כי התובע לא הוכיח שהוא כתב את הכתבות, והא ראיה שלגבי חלק מהכתבות שהופיעו בעיתון התובע ציין את שמו כמחבר ואילו לגבי החלק האחר לא. מכאן מבקשים הנתבעים להסיק את המסקנה המתבקשת, לטעמם, לפיה כתבות אשר בתחתיתן מופיע שמו של התובע הן כתבות שהוא כתב, בעוד שכתבות נעדרות קרדיט הן כתבות שלא התובע כתב ועל כן הוא אינו יכול לטעון כי מדובר ביצירות שלו.

41. עיון בגליונות המצורפים של עיתון המועצה מעלה כי אכן רק בחלק מהכתבות מופיע שם התובע.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

1 כך למשל: בעמ' 2 בגיליון 9/2007 של עיתון המועצה, מופיעות 6 כתבות כאשר רק ביחס ל-3 מהן
2 מופיע שמו של התובע. בעמ' 2 בגיליון 3/2007 מופיעות 5 כתבות כאשר רק ביחס ל-4 מהן מופיע
3 שם התובע.

4
5 כך גם עיון בכתבות נשוא הדיון, כאשר מתוך 15 כתבות לגביהן נטענה הפרה (לחלקן מיוחסת
6 יותר מהפרה אחת ולפיכך קיים פער בין מספר הכתבות לבין מספר ההפרות הנטענות), רק לגבי 6
7 מהן מופיע שם התובע ככותב הכתבה (כתבות ה', ו', י, ל, מ, ע).

8
9 42. אלא שלטעמי אין בכך סגי. בהקשר זה, להבדיל מאשר ביחס לתמונות, די בעדותו של התובע,
10 אשר לא נסתרה על ידי הנתבעים כי הוא שימש בפועל ככתב היחיד של עיתון המועצה "...אני
11 הכתב היחיד של העיתון כך שכל החומרים שמופיעים בו נעשו על ידי..." (עמ' 7 לפרוטוקול
12 שורות 17-18).

13
14 אמנם נכון כי מדי פעם הופיעו בעיתון "כתבות" של גורמים אחרים, אולם אלו לרוב כתבות
15 בעלות אופי מקצועי, והן נערכו בכיתוב שונה והושמו במסגרת המבחינה בינם לבין שאר הכתבות
16 בעיתון (ראה למשל: עמ' 11 לגיליון 10/07 בו מופיעה "כתבה" של עו"ד אלמקייס, או עמ' 7 לגיליון
17 7/07 בו מופיעה "כתבה" של ד"ר דגן).

18
19 בנסיבות אלו, אני סבורה כי די בעדותו היחידה של התובע בכדי לעמוד בנטל המוטל עליו,
20 והנתבעים לא הצביעו על קיומו של מקור אפשרי אחר לאותן כתבות בהעדר ראיה לכך שהיה
21 כתב אחר שעסק בכתיבה ועריכה של העיתון, או ראיה לכך שהכתבות, כפי שהופיעו בעיתון
22 מועתקות מחומר גלם שהועבר לתובע ע"י המועצה. משכך לא נותר בלבי ספק כי כל הכתבות אכן
23 נוצרו ע"י התובע.

האם הכתבות הינן בגדר "יצירה מוגנת"?

24
25 43. טענתם הנוספת של הנתבעים הינה כי הכתבות אינן בגדר "יצירה מוגנת" משני טעמים: האחד
26 שאין בהן את אותה "יצירתיות" הנדרשת על מנת להכניסן בגדר החוק, והשני מאחר ואין הן
27 אלא ציטטות שהובאו מפיהם של גורמים שונים, ביניהם ראש המועצה, או נתונים פיזיים
28 ועובדתיים באשר לפרוייקטים בתחום המועצה, ואין בהם כל ייחודיות או ביטוי אישי.

29
30 לענין זה מפנים הנתבעים בין היתר להודאתו של התובע כי הכתבות הינן בגדר תיעוד ודיווח
31 אובייקטיבי על ארועים שקרו במועצה (עמ' 9 שורות 7-9) ואין בהן הבעת עמדה או הבעה אישית
32 (עמ' 10 שורות 6-9).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

44. קשה לדלות בצורה ברורה מכתב התביעה ו/או מתצהירו של התובע מה היקף זכות היוצרים לה הוא טוען, אולם בחקירתו מבהיר התובע : "... **ברגע שאני הבאתי דיווח על דברים שנאמרו בארוע שאני הייתי נוכח, אני טוען שיש לי זכות יוצרים על הבאת הדברים בשם אומרים ואם הנתבע השתמש באותם ציטוטים, הוא הפר את זכויותי**". (עמ' 9 לפרוטוקול שורות 30-31) ומוסיף התובע כי ברגע שהוא העלה על הכתב דברים שנאמרו על ידי מאן דהוא, יש לו זכות באופן הבאת הדברים, דהיינו שזכות היוצרים לה טוען התובע נוגעת לנתונים אותם בחר להציג ולאופן שבו הוא לקח את הנתונים והפך אותה לידיעה עיתונאית.

45. החוק מכיר בכתבה עיתונאית כ"יצירה ספרותית" שהיא "יצירה המבוטאת בכתב", בלי להתחשב ברמתה של הכתיבה, בסגנונה או מטריתה, ואין היא חייבת להיות בעל אופי אומנותי או בעלת איכות ספרותית, כאשר ההגדרה הקיימת בחוק רק מונה דוגמאות פרטניות שאינה בגדר רשימה סגורה.

סעיף 4(א) לחוק קובע כי זכות יוצרים תהא ב"יצירה מקורית שהיא יצירה ספרותית.... המקובעת בצורה כלשהי".

סעיף 5 לחוק, בדומה לסעיף 7 לפקודה, מסייג את היקף הזכות בקובעו כי לא תחול זכות יוצרים על : (1) רעיון, (2) תהליך ושיטת ביצוע, (3) מוצג מתמטי, (4) עובדה או נתון, ו(5) חדשות היום, **אולם** כן תחול זכות יוצרים על "דרך ביטויים" של אלו.

46. טענת הנתבעים הינה למעשה כי הכתבות הינן בגדר הצגת נתונים או עובדות בלבד, או בגדר "חדשות היום" ולפיכך אין לתובע זכות יוצרים בהם. מסכימה אני כי אכן התובע מבלבל מעט בין היוצרות, אולם בניגוד לעמדת הנתבעים, חרף "בלבול" מושגים מסויים אצל התובע, אני סבורה כי יש לו זכות יוצרים מוגנת ב"דרך הביטוי" כפי שהיא מופיעה בכתבות.

במרבית הכתבות העיתונאית, להבדיל ממאמרי פובליציסטיקה, הכתבה מביאה לקורא נתונים ועובדות שנאספו על ידי הכתב והוא ערך אותם בצורה ובנוסח הייחודיים שהוא בחר בהם. נכון כי אין לכתב זכות יוצרים ביחס לאותם נתונים או עובדות אפילו באם הוא טרח רבות לאסוף אותם (בש"א (ת"א) 13191/03 **חיים אחרים תקשורת ושיווק בע"מ נ' קריבושאי יוסי** (25.9.03)), אולם יש, גם יש לו זכות יוצרים לגבי הדרך בה הם מוצגים והאופן שבו הם הובאו בכתבה

והדברים הוכרו ואובחנו בעבר בצורה ברורה למשל בת.א. (ת"א) 1143/83 **Belbo film production נ' חברת מוניטין עיתונות בע"מ ואח'**, פ"מ התשמ"ז(ב) 391 (1986) וראה גם ד"ר ש' פרזנטי "דיני זכויות יוצרים" (2008) בעמ' 515.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

47. כפי שנדרש בחוק, והדבר גם נדרש עפ"י הדין הקודם שהיה תקף בזמן הארועים נשוא התביעה, על מנת שיצירה ספרותית תזכה להגנה, עליה לעמוד בדרישת "המקוריות", שאינה דרישה מחמירה, שכן היא מתמלאת כאשר הושקעו ביצירה כמות מינימלית של זמן, מאמץ או כשרון, ובלבד שהיא מקורית של היוצר ולא הועתקה ממקור אחר. ע"א 3422/03 Krong AG נ' ענבר פלסטיק משורין, פ"ד נט(4) 365, 377 (2005).

משקבעתי כי התובע הוא שכתב את הכתבות, ובהעדר טענה כי הן הועתקו ממקור אחר (שכן הטענה היתה כי התובע קיבל את חומר הגלם מהמועצה אך לא את אופן הכיתוב בכתבה עצמו), אין ספק כי הכתבות הינן "מקוריות" במובן הנדרש עפ"י החוק, ולפיכך הינן זכאיות להגנת החוק.

כעת נותר לבחון באם הפרסום בגליון התעמולה הינו פרסום מפר במובן זה שהוא עושה שימוש באותו חלק בכתבה הזכאי להגנת החוק, דהיינו דרך הביטוי של הנתונים והעובדות, להבדיל מהנתונים עצמם שבהם אין לתובע זכות יוצרים.

האם הפרסום בגליון התעמולה הינו "פרסום מפר"?
48. זוהי אחת השאלות המרכזיות סביבן סב הליך זה. טענת הנתבעים הינה כי אין בפרסומים המפרים משום הפרה של זכויות היוצרים שכן לא קיימת זהות בין הכתבות לבין הפרסומים המפרים.
טענתם הנוספת, שהיא במידה רבה שלובה בשאלת הזהות, הינה כי עפ"י עדותו של שלמה, במסגרת תחקיר והכנה לפרסום גליונות התעמולה הוא קיבל מספרי טלפון של אנשים שונים שנאמרו מפיהם אמירות על תפקודו של יהודה והוא יצר עמם קשר והם חזרו בפניו על הדברים שצוטטו בפרסומים המפרים. (סעיפים 76.7, 74.6 ו-107 לנ').

49. בסעיף 26 לע"א 10242/08 מוצפי נ' קבלי (10.10.2012), חזר כב' השופט עמית על ההלכה שנקבעה בע"א 559/69 אלמגור נ' גודיק, פ"ד כד (1) 825 (1970), ומנה את התנאים הנדרשים על מנת להוכיח את הפרת זכות יוצרים בדרך של העתקה, כדלקמן:

"בפרשת אלמגור (עמ' 830) עמד השופט י' כהן על התנאים הנדרשים להוכחת הפרת זכות יוצרים ועל אבחנות רלוונטיות נוספות, כדלהלן:

(-) יש להוכיח כי הנתבע העתיק חלקים ממשיים ומהותיים מיצירת התובע, כאשר לא הכמות היא הקובעת, אלא האיכות.

(-) ניתן להסיק העתקה כאשר לנתבע הייתה גישה ליצירת התובע, וכאשר הדמיון בין היצירות הוא במידה כזו אשר לא סביר להניח כי הוא יד המקרה.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

1 (-) יש חשיבות להצטברות נקודות דמיון. ככל שהן רבות יותר, גובר החשש כי מדובר
2 בהעתקה.

3 (-) השאלה אם הדמיון בין שתי היצירות מספיק על מנת לקבוע כי מדובר בהעתקה של
4 חלק ממשי ומהותי היא שאלה של עובדה ושל דרגה. תשובה לשאלה זו צריכה
5 להינתן לא על סמך השוואה מכנית של מספר מילים או שורות הדומות ביצירות
6 הנדונות, אלא לפי התרשמות של השופט מהיצירות בכללותן.
7 הלכת אלמגור ביססה את מעמדה כהלכה נוהגת, לא נס ליחה, והיא עומדת בתוקפה עד
8 עצם היום הזה...".

9
10 פסיקה זו גיבשה למעשה כלל ראייתי של הסתברות (חזקה שבעובדה), לפיה אם היתה לנתבעים
11 גישה ליצירה של התובע ואם יש דמיון בין היצירות שאין להסבירו אלא כהעתקה, עובר הנטל
12 לנתבעים להוכיח שלא העתיקו (ת' אפורי "חוק זכויות יוצרים" (2012), 371 (להלן: "אפורי").

13
14 50. אין לי כל ספק כי לנתבעים היתה גישה ליצירה של התובע (שכן מדובר בעיתון המועצה אחרי
15 ככלות הכל) ועצם העובדה כי שלמה פנה לתובע לקבלת חומרים שונים מעידה על כך שהיתה לו
16 גישה לעיתון המועצה, שכן משם, ככל הנראה, הוא למד על קיום חומרים ברשות התובע. לפיכך
17 יש להידרש רק לשאלה האם קיים דמיון בין היצירות שאין להסבירו אלא כהעתקה.

18
19 בפתח הדיון בסוגיה זו אומר כי אין בפנינו מקרה בו נעשתה העתקה מילה במילה של הכתבות,
20 אלא ניתן לאפיין שתי צורות עיקריות של שימוש נחזה בהן:
21 צורה ראשונה – הינה שימוש בפראזות וביטויים מתוך כתבה שהופיעה בעיתון המועצה, בתוך
22 הפרסום המפר, אך תוך שינוי של אופן עריכת הכתוב או גזירה של חלקים מתוכו.
23 צורה שנייה של שימוש בכתבות מעיתון המועצה, הינה בדרך של הוצאת ציטוטים מתוך הכתבות
24 של דוברים שונים. לעיתים הדבר נעשה תוך העתקת ציטוט כפי שהוא מופיע בכתבת המקור,
25 ולעיתים על אף שבכתבה אין הדברים מופיעים כציטוט, הרי שבגליון התעמולה נעשה מהם
26 ציטוט.

27
28 51. דוגמא מובקת לצורה הראשונה של ההפרות הינן הפרות 5-7 ו-22+23, בהן נעשה שימוש בכתבה
29 שסומנה על ידי התובע באות "ה" והיא עוסקת בשיקום נחל נעמן ופרויקטים נוספים של שיקום
30 נחל געתון, נחל כזיב ועוד.

31
32 בפרסומים המפרים שהופיעו בעמ' 2 של גליון תעמולה מס' 1 (5-7), שובצו חלקים מתוך אותה
33 הכתבה ברובריקות שונות, ובעמ' 4 לאותו הגליון מופיעה "כתבה" נרחבת באותו נושא (הפרות
34 (22-23)

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

נכונה טענת הנתבעים, העולה כחוט השני בטיעוניהם, כי חלק ניכר מהמידע המופיע בפרסומים מפריס אלו, הינם נתונים שונים ביחס לעלות הפרויקטים, היקף השיקום וכד' לגביהם קשה לטעון לקיומה של זכות יוצרים.

אולם מנגד ניתן להיווכח באופן ברור כי נתונים אלו, כמו גם אופן ניסוחם במקרים מסויימים, נלקח מתוך כתבת התובע. כך למשל הפראזה **"הנחל יהווה אבן שואבת לחובבי ספורט עממי ויכלול שיט בנחל, חניונים, מתקנים, טיולי אופניים....."** המופיעה בהפרה 6, הינו תעתיק מושלם של אותו המשפט המופיע בפתח הכתבה.

כך גם המשפט **"שיקום הגעתון הינו חלק מתכנית שיקום כוללת של נחלי האזור והפיכתם מהחצר האחורית ותעלות ביוב דוחות לנחלים חיים המזמינים תנועת מטיילים ומסייעים לתנופת פיתוח התיירות במטה אשר"** (המופיע בהפרה 7) הינו תעתיק מדויק של משפט המופיע בכתבה "ה".

בדומה מופיעה בהפרות 22 ו-23 הפראזה בדבר היות הפרויקט **"פרויקט הדגל של המועצה"** ושימוש נוסף במשפט שהנחל יהווה **"אבן שואבת"** לחובבי ספורט וכד'.

נכונה גם טענת הנתבעים כי לא ניתן לקבוע שהפרסומים המפריס הינם העתק מדויק של כתבת התובע, שכן למשל בהפרה 22, מופיעים ציטוטי דברים מפי ראש המועצה שאינם מופיעים בכתבת המקור, דבר שיש בו ללמד על כך שהדברים הובאו על ידי שלמה מפי אומרם. אולם, השימוש בפראזות ברורות בהן נעשה שימוש בכתבה, בשילוב עם מידע רב הזהה למידע הקיים בכתבה, אכן תומך בטענת התובע כי בעריכת גליונות התעמולה, נעשה שימוש בכתבה שהופיעה בעיתון המועצה, תוך העתקת חלקים מהם ושינוי סדר הדברים, אולם אין בכך לשלול את הדמיון המובהק בין הפרסום המפר לבין הכתבה.

מבין ההפרות הנטענות מצאתי כי הפרות 5-7, 8, 22-23, 27 הינן אכן דומות במידה המקימה חזקה שבעובדה כי הן אכן בגדר העתקה מהכתבה שהופיעה בעיתון.

52. דוגמא מובהקת לצורה השניה של השימוש הינן הפרות 4 ו-17 – המדובר בפרסומים מפריס האחד בעמ' 1 לגליון 1 (סומן ד-1 ע"י התובע) והשני בעמ' 4 לגליון 1 (סומן ע"י התובע "דא2") אשר בשניהם מובאים בציטטה דברים שאמר תא"ל יוסי סמבירה ראש צוות אימון רשויות בפיקוד העורף, על התנהלות המועצה וראש המועצה במלחמת לבנון השניה בקיץ 2006.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

עיון בציטטות המובאות בפרסום המפר לעומת כתבת המקור ("ד/דא") מעלה בבירור כי הדברים המובאים בפרסום המפר הינם **יצירת** ציטוט מהדברים שנכתבו בכתבה.

מבין ההפרות הנטענות מצאתי כי הפרות 2, 3, 4, 12, 13, 16, 17, 18 נעשו בדרך דומה, וכי הדמיון בין האמור בכתבה לבין הציטוט מפי ה"דובר" לכאורה בכל אחד מהציטוטים המופיעים בפרסום המפר, הינו כזה המקים חזקה שבעובדה כי נעשתה כאן פעולת העתקה.

53. לעומת 15 ההפרות שמניתי לעיל ביחס לשתי צורות של שימוש שנעשה בכתבות, קיימות מספר הפרות נטענות נוספות, עליהן הטילו הנתבעים את יהבם, שבהן הדמיון בין הכתובים איננו מביא למסקנה כי אכן מדובר בהעתקה.

כך למשל ביחס להפרות 14, 19 ו-20 העוסקות כולן בביקור של צמרת קבוצת אי.די.בי במועצה ותוצאות אותו הסיור, לא מצאתי כי יש באופן השימוש במידע כדי להעיד על מידת דמיון כזו המצביעה על העתקה. המדובר בהפרות שיוחסו להעתקה משתי כתבות שהופיעו בעיתון המועצה במועדים שונים (סומנו "ט" ו"מ" ע"י התובע) ואשר עסקו באותו ביקור ותוצאותיו. אלא שקריאת הפרסומים המפרים אל מול הכתבה איננו מעלה דמיון המעיד על העתקה. אמנם שני הכתובים עוסקים באותו ענין בדיוק, אולם אין במקרים אלו שימוש מובהק בפראזות מסוימות, או העתקה של ציטוט. העובדה שהפרסום המפר עושה שימוש באותו המידע, כפי שצינתי לעיל, אין בו כדי להעיד על העתקה. שכן כפי שצינתי לעיל לתובע (בניגוד לסברתו) אין זכות יוצרים על המידע, שהינו בגדר מידע חדשותי, אלא על אופן עריכתו בלבד. כאשר נעשה שימוש באותו מידע אך בעריכה שונה שאין בה אותו דמיון המעיד על העתקה, אין מקום להקים את אותה חזקה שבעובדה לגביו.

באופן דומה מצאתי כי בהפרה 11 אין את אותו דמיון נדרש בין הכתבה לבין הפרסום המפר על מנת להסיק שמדובר בהעתקה. בפרסום 11 שענינו דיווח על בניית כיתוב בבית ספר חופי הגליל, מעבר לכך שקיים שוני בנתונים (3 כיתות בכתבה לעומת 4 בפרסום המפר), הרי שקיים שם ציטוט מדברי ראש המועצה שאינו מופיע בכתבה המקורית.

כך גם ביחס להפרה 15, בה הפרסום המפר הינו ציטוט דברים מפי עלי מחמיד, מי ששימש כיו"ר ועד אל ערמאשה בזמן מלחמת לבנון השנייה, אשר לא ניתן ללמוד על העתקתו מהכתבה שפורסמה בעיתון המועצה (סומנה "י") שכן הדברים המובאים בציטטה שונים בנוסחם מאלו המופיעים בכתבה. אין בעצם העובדה כי הובאו דברים מפי אותו אדם, בהעדר דמיון ברור, כדי ללמד על העתקת הדברים מהעיתון. בניגוד לסברת התובע (עמ' 12 שורות 9-12) עצם העובדה ששלמה למד על קיומו של עלי מחמיד כאדם שאמר דברים מחמיאים ביחס לראש המועצה, אין

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

בה כדי להקים לתובע זכות יוצרים במידע זה. כל עוד לא הוכח שנעשה שימוש, בדרך של העתקה, בדברים שכתב התובע בכתבה, אין לראות בפרסום משום פרסום מפר.

54. כך נותרים אנו עם 15 ההפרות אשר נעשו בשתי צורות ההעתקה המפורטות בסעיפים 51-52 ואשר יש בדמיון בין המקור לבין הפרסום המפר כדי להעיד על אותה העתקה. משקבעתי זאת, מועבר הנטל לכתפי הנתבעים, להוכיח כי מקור הפרסומים בגליונות התעמולה איננו בכתבות בעיתון המועצה, ובנטל הזה לא עמדו הנתבעים.

באשר לצורת ההעתקה הראשונה, כל שנטען היה, בכלליות, כי המידע לצורך הכנת גליונות התעמולה התקבל ממחלקות שונות של המועצה. אלא שדברים כלליים אלו אינם יכולים לספק על מנת להוכיח שאכן כך הדברים. מלבד עדותו של שלמה המתיחס לענין זה, אף אחד מהמצהירים האחרים לא ציין כי נאספו חומרים ממחלקות המועצה, אפילו לא בתצהירה של נירה. תצהירים אלו רק תמכו בטענה כי התבקשו והתקבלו חומרים דווקא מהתובע, וזאת בתמיכה לטענה כי הדבר נעשה בהסכמתו, אולם אין בעדויות אלו לתמוך בטענה כי גם באם קיים דמיון בין הפרסום המפר לבין הכתבה, הרי שמקור דמיון זה אינו בהעתקה אלא אחר.

לא מצאתי כי ניתן לסמוך ממצא בענין זה על עדותו של שלמה בלבד. מעבר לכך שמדובר בעדות יחידה של בעל דין (בסוגיה זו, להבדיל מאשר בסוגיית ההרשאה שתידון בהמשך), הרי שהתרשמתי כי שלמה אינו נוקב באופן מפורש במקור ממנו התקבל המידע שעליו ביסס את הפרסומים המפרים, ובכל מקרה לא ניתן כל הסבר מצד הנתבעים מדוע אותם מקורות (שהם עובדי המועצה) לא התיצבו למתן עדות בענין זה.

באשר לצורת ההעתקה השניה - עריכת ציטוטים לכאורה מפי דוברים - גם כאן גירסתו של שלמה כי שוחח באופן אישי עם כל אחד מהדוברים שצוטטו, והם חזרו על הדברים שאמרו קודם לכן והובאו בכתבות המקור, נדחת על ידי. מעבר לכך, שגם כאן, לא הובא לעדות ולו אחד מהדוברים המצוטטים כדי לתמוך בעדות שלמה (כגון: השר הרצוג, תא"ל סמבירה, שמוליק ריפמן או עמיקם סבירסקי), מבלי שניתן לכך הסבר, הרי שמדובר בגירסה שאיננה סבירה ויש בה אפילו מידה של עלבון לאינטליגנציה. איזו סיבה יש לשלמה לפנות ולשוחח עם אותם דוברים בכדי לכתוב ציטטה שהיא תעתיק כמעט מוחלט של דברים שמופיעים בכתבה המקורית? לו אכן שוחח שלמה עם הדוברים סביר להניח שהיו נמצאים בדברים שילוב של דברים שנאמרו בעבר עם דברים חדשים (כמו למשל בהפרה 15). אולם עיון באותם "ציטוטים" מעלה כי לא כך הדבר.

55. מעבר לכך, קוצר הזמן שבין מועד פנייתו של שלמה לתובע לקבלת החומרים שביקש לצורך הפקת גליונות התעמולה (סוף חודש 10/07 לערך) ועד למועד הוצאת הגליונות במהלך חודש

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

11/07 (כאשר לא הוכח בפני בראיות המועד המדויק של הפצת כל אחד מהם), תומך בטענת התובע כי הנתבעים עשו "קיצור דרך" להפקת גליונות התעמולה בדרך של ליקוט חומרים שכבר פורסמו בעיתון המועצה. אמנם נכון כי שלמה הינו עיתונאי מנוסה ובעל נסיון בניהול קמפיין בחירות, וניתן לייחס לו את היכולת לערוך את הפרסומים המפרים בעצמו, אולם לנוכח הדמיון הברור בפרסומים המפרים, ובהעדרם של עדים רלבנטיים מטעם של הנתבעים להוכחת איסוף החומרים באופן עצמאי, אני סבורה כי המסקנה הסבירה היא שהפרסומים המפרים מקורם בכתבות ולא בדברים ששמע שלמה במקור מהדוברים.

התיחסות להפרה 29

56. הפרה נטענת זו דורשת התייחסות נפרדת בשל העובדה כי טענת התובע מתייחסת להפרת זכותו בציטוטים שהובאו מפי ד"ר אורנה שמחון ואשר לא פורסמו על ידו בעיתון המועצה. אותם ציטוטים הועברו על ידו לשונטל, לבקשתה, וזאת, כעולה מהמייל עצמו (נספח "ק" לתצהיר התובע) אשר נשלח ביום 18.11.07.

עיון במייל מעלה כי זה נשלח בידיעה ברורה כי המידע מבוקש לצורך הוצאת גליונות התעמולה, וזאת לאחר שהתובע כבר העביר (כך לטענתו במייל עצמו) תמונות לשלמה.

בהקשר זה אני דוחה את טענת התובע כאילו העברת המידע לשונטל נעשתה על ידו תוך ניצול מצוקתו או תוך "כפיה" כלשהי (סעיף 29 לתובע/1). טענתו זו של התובע נסתרה בעדותה של שונטל (עמ' 39 שורות 12-9, שורות 24-20) והיא אף אינה נתמכת בניסוח המייל. ויודגש, על אף שאין בפני נתון באשר למועד הוצאת גליונות התעמולה, לא יכול להיות ספק כי המייל נשלח לאחר שהתובע כבר העביר קבצי תמונות לשלמה (משכך בודאי שהדבר נעשה לאחר הוצאת גליון התעמולה הראשון) ובמועד בו כבר ידע התובע שהמשך העסקתו נתון בשאלה, שכן מכתב 11/07 (ת/23) כבר התקבל אצלו. מכאן, שבמועד זה, באם אכן היתה לתובע התנגדות להעביר חומרים כלשהם לצורך שימוש בגליונות התעמולה, מדוע הדבר לא צוין במייל שנשלח על ידו? מצופה היה בשלב זה, באם אכן התובע, כטענתו, כבר חושש למשרתו, כי יציין שהוא מעביר את המידע המבוקש "תחת מחאה" או בניגוד לרצונו, דבר שלא נעשה, אף לא ברמז.

57. לעצם גופם של הדברים, לא יכול להיות ספק כי נעשה שימוש באותן ציטטות בפרסום המפר (ק-1). אלא שכפי שניתן לראות, הפרסום המפר הינו כתבה הכוללת דברים רבים נוספים, לרבות ציטוטים נוספים מפי ד"ר שמחון, ולפיכך המסקנה הסבירה יותר הינה כי המקור לאותו פרסום אינו רק הציטוטים שהעביר התובע.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

האם יש לתובע זכות בציטוטים עצמם? לא נראה לי כך ולמעשה גם התובע בעדותו אישר שאין הדבר כך ביחס לציטוטים אחרים (עמ' 10 שורות 1-5). בניגוד לזכות יוצרים בכתבה, שיש בה פעולת עריכה, הרי שהציטוטים עצמם הינו הבאת דברים בשם אומרם. בשל כך בדיוק הם מושמים בין מרכאות המדגישים כי מדובר בדברים שנאמרו במדויק. אין לתובע זכות יוצרים בציטוטים רק מעצם העובדה שהוא ששמע את אותה ציטטה והעלה אותה על הדף. העלאת הציטטה על הדף אינה בגדר יצירה. אין בה רכיב שהוא בגדר "יצירה" של התובע, שכן הדברים שנאמרו הם יצירה של האומר, אם בכלל, ובמובן זה, פעולתו של התובע בהעלאת הדברים על הדף היתה פעולה בעלת אופי טכני (ראה בדומה הפסיקה המובאת אצל יעקב, עמ' 284 ה"ש 35 ו-36).

במקרה זה, מאחר והפרסום המפר נחזה להיות כתבה המכילה מידעים שונים וציטטות נוספות מפי ד"ר שמחון, אני לא מוצאת כי יש בהכללת אותם ציטוטים שהעביר התובע לשונטל כדי להוות הפרה לזכות כלשהי של התובע.

58. סיכום ביניים –

מהאמור עד כה עולה כי בהעדר הוכחה כי התובע הוא יוצר התמונות הרי שדין תביעתו בנוגע להפרות הנטענות ביחס לתמונות להידחות.

מנגד, התובע הוכיח 15 הפרות של זכויות היוצרים שלו בכתבות לאור הדמיון בין הכתבות לבין הפרסום המפר, והנתבעים לא הוכיחו כי מקור הפרסומים המפרים הינו אחר מאשר הכתבות בעיתון המועצה (ההפרות המנויות בסעיפים 51-52 לעיל).

מתן רשות ע"י התובע לשימוש ב"יצירות"

59. טענת ההגנה המרכזית של הנתבעים, ואשר לגביה למעשה סברתי כי יש בעיקר לשמוע את עדי הצדדים, הינה האם נתן התובע לנתבעים הרשאה לשימוש ביצירות שלו, ובאם כן – מה היה היקף אותה הרשאה.

ודוק: בניגוד לטענות התובע, אין בפי הנתבעים טענה כי התובע העביר אליהם את זכות היוצרים באותן יצירות בהן נעשה שימוש (העברה שקיימת לגביה דרישת "כתב"), אלא שניתנה רשות לשימוש ביצירות לצורך הפקת גליונות התעמולה, וכי רשות זו אינה מותנית בקיום הסכם בכתב ואינה נדרשת להיות מפורשת, אלא ניתן ללמוד עליה מהתנהגות התובע.

הנתבעים נסמכים, בין היתר, על ההלכה שנקבעה בע"א 414/84 רחל ברים נ' מגדלור מרכז לתאורה מודרנית בע"מ, פ"ד לט (3), 109 (1985): "רישיון שנותן בעל זכות יוצרים אינו טעון צורה פורמאלית כלשהי ויכול שיינתן בדרך של התנהגות..... אין להעלות על הדעת, שהמערערת לא ידעה על פרסום הרצאתה כמאמר בכתב העת של המוסד בו היא עובדת ושלא

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

קראה אותו ואולי אף העירה הערותיה בשלבים שלפני פרסומו.....המסקנה הבלתי נמנעת
מהתנהגותה זו היא מבחינה עובדתית ומשפטית כאחת, שהסכימה לרשות השימוש שניתנה
בכתב העת".

על אף שנכון לומר כי לא בכל מקרה "שתיקה" של בעל הזכות תבסס קיומה של הסכמה לשימוש
שנעשה, הרי שבמקרה זה שתיקת התובע, או יותר נכון, העדר מחאה, באה במקביל ל"מעורבות
אקטיבית" בשלב הפקת הפרסום המפר. עפ"י טענת הנתבעים, מתן החומרים לשלמה בשלב
ראשון, ומעורבות בעת עריכת גליונות התעמולה 2, 3 בעת הביקור בסטודיו, תוך ידיעה ברורה
לשם מה נדרשים החומרים ממנו (עמ' 13 שורות 32-33, עמ' 14 שורות 3-4) יש לראות בהם ביטוי
להסכמת התובע כמי שניתן הסכמתו לשימוש שנעשה ביצירותיו.

60. הסתמכות התובע בסיכומיו על הנאמר בת.א. (מחוזי מרכז) 1549-08-07 **מעריב הוצאת מודיעין
בע"מ נ' ביזנסנט בע"מ** (17.10.12), מעבר לכך שאינה מדויקת כפי שהעיר בצדק ב"כ הנתבעים
בסיכומיו, הרי שאין בה כדי לשלול אפשרות שהרשאה יכולה להילמד מהתנהגות, ואף משתיקה
והעדר מחאה, מקום בו אלו באים במקביל להוכחת "מעורבות אקטיבית" במהלך יצירת
הפרסום המפר.

61. האם בנסיבות הענין התקיימו התנאים העובדתיים המצביעים על מתן הרשאה, בהעדר מחאה,
מצידו של התובע?

ראשית יאמר, כי אין בפני ראיה המצביעה על העברת חומרים על ידי התובע לשלמה או למי
מנציגי הנתבעים, לפני הוצאת גליון התעמולה הראשון. אין בכך לומר כי לא היו פניות אל
התובע לפני כן, אולם לא הובאו ראיות באשר למסירת החומרים על ידי התובע, מלבד באותו
ארוע המתואר על ידי הצדדים בעת הביקור בסטודיו ולאחריו, שאין מחלוקת כי התרחש לאחר
הוצאת הגליון הראשון ולקראת הפקת גליונות 2 ו-3.

עוד יצויין כי מרבית ההפרות הנטענות הינן ביחס לגליון הראשון, ולפיכך יש לבחון ולבדוק האם
ניתן להסיק מהתנהגות התובע הרשאה לשימוש בחומרים שהם יצירותיו, כאשר בחינה זו צריכה
להיעשות במובחן בין הגליון הראשון לבין הגליונות 2 ו-3.

62. אומר כבר עתה כי באשר לשימוש בתמונות בגליונות 2 ו-3, אין כל קושי להסיק את הסכמת
התובע לשימוש בהן, וזאת בשל מסירת קבצי התמונות, ללא כל מחאה, לאחר שהתובע ידע
באופן מפורש מה הוא השימוש שבכוונת שלמה לעשות בהם. ולכך מתווספת התנהגותו בעת
הביקור בסטודיו, אשר לגביה אני מעדיפה את העדויות מטעם הנתבעים באשר למידה מסוימת

בית משפט השלום בקרית

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

של מעורבות מצידו, ובוודאי של מודעות, לפעולת עיצוב והפקת גליונות 2 ו-3 במהלך אותו הביקור.

כאמור לעיל אין מחלוקת כי שלמה פנה אל התובע וביקש ממנו להעביר לרשותו תמונות. כמו כן אין מחלוקת כי התובע לא נענה לבקשותיו של שלמה בע"פ, ועל כן, ובהתאם לדרישת התובע ערך שלמה פנייתו הנוספות בכתב באמצעות דוא"ל (כמפורט ב- ת/7- ת/8 ו- ת/20).

התובע אינו מכחיש כי העביר את קבצי התמונות וזאת לאחר שידע בבירור מה תפקידו של שלמה ולאיזה צורך הלה ביקש ממנו את קבצי התמונות (עמ' 14 לפרוטוקול שורות 3-8). יוער כי הגם שהתובע ציין כי לא נענה לבקשתו של שלמה לשלוח אליו במייל את הקבצים (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 6 וכן שורות 13-14), הוא מודה כי נסע לסטודיו כאשר הקבצים בידי מתוך כוונה למסור את הקבצים לשלמה, אלא שטוען הוא כי שלמה היה עסוק ולא התפנה כלל לקחת ממנו את הקבצים, אשר על כן הוא לא מסר לידיו את קבצי התמונות באותו מעמד, ואולם הוא העביר את התמונות בקבצים לנירה וגם לשונטל (עמ' 14 לפרוטוקול שורות 25-33).

63. לעומת גירסתו של התובע הציגו הנתבעים גירסה שונה בתכלית באשר למידת שיתוף הפעולה של התובע ומעורבותו בהפקת הגליונות באותו ביקור בסטודיו. נועה מצהירה כי התובע הגיע לסטודיו ומסר פיסית דיסק, כאשר שלמה בחר מתוכו חומרים שונים לשימוש בגליונות התעמולה. כמו כן הצהירה נועה כי התובע אף הציע לחפש חומרים נוספים אשר עשויים להתאים לשימוש בגליונות התעמולה (סעיפים 8-9 לנ/4).

בניגוד לגירסת התובע בתצהירו ובחקירתו (עמ' 15 לפרוטוקול שורות 7-8) ולפיה במהלך שהייתו בסטודיו לא היה מעורב בכל דרך בנעשה וכל פעילותו התמצתה באכילת סנדביץ, הצהירה נועה, אשר עדותה היתה מהימנה עלי ולא מצאתי כל סיבה או "מניע נסתר" כי תעיד דבר שקר לטובת הנתבעים, כי התובע ישב עימה ועם עובדת נוספת בסטודיו והיה ער לכל הנעשה שם, ואף גילה, כאמור, מעורבות בבחירת חומרים מתאימים נוספים (סעיף 9 לנ/4).

64. מכל האמור לעיל, ניתן להסיק במידה רבה של בטחון, כי התנהגות התובע שיקפה הסכמה שלו לשימוש בתמונות שאת קבציהן מסר (בין אם בשמחה ובין אם לאו) וזאת לצורך הפקת גליונות 2 ו-3.

אלא שביחס לכתבות המסקנה פחות החלטית. אמנם נעה עושה בתצהירה שימוש במונח "חומרים" שהביא התובע, אולם מנגד עומדת עדותו של התובע, אשר חזר והדגיש כי בשום שלב לא הועברו על ידו חומרים כתובים (עמ' 14 שורה 25) אלא תמונות בלבד. דבר זה עולה בקנה אחד

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

עם תיאורה של נועה את הביקור בסטודיו והבאת הקבצים על ידו, שכן ברור כי מאחר ובכתבות
אין מדובר בהעתקה "אחד לאחד" אלא בפעולת עריכה, הרי שבאותו מעמד לא "הועתקו" קבצים
כתובים, אלא תמונות בלבד.

65. טענת הנתבעים למעשה הינה כי מהתנהלותו של התובע לאורך כל הדרך, החל מאי סירוב לפניות
שלמה להעברת חומרים וכלה בהעברת חומרים (תמונות, ציטטות) (הפרה 29) לקראת הפקת
הגליונות 2 ו-3, יש כדי להצביע על קיומה של הרשאה לשימוש בחומרים השונים.

עפ"י הצהרתו של שלמה התובע מסר חומרים גם לצורך הפקת הגליון הראשון (סעיף 40 לנ/1),
אלא שמהראיות כל שניתן לדלות הינו כי היו פניות של שלמה אל התובע עוד לפני הפקת הגליון
הראשון, אולם אין כל ראיה הסותרת את טענת התובע כי לא נענה לפניות אלו עד לביקור
בסטודיו.

העתקי הדוא"ל שהוגשו כראיות תומכים בכך שהיו אל התובע פניות עוד לפני הפקת הגליון
הראשון. העתק הדוא"ל הראשון מבחינה כרונולוגית (20/ת) הינו מיום 30.10.2007 ובו מבקש
שלמה תצלומים שונים להם הוא זקוק (עפ"י נושאייהם). המכתב נפתח במילים "בהמשך
לשיחותינו" אשר יש בהם להעיד כי אכן היו פניות קודמות בע"פ.

בהעדר ראיה ברורה באשר למועד הוצאת הגליון הראשון, לא ניתן לקבוע באופן החלטי באם
פניות אלו נערכו לפני הוצאת הגליון הראשון, אולם הגיון הדברים, ולנוכח הטענה כי כל הגליונות
כולם יצאו בחודש 11/07, יש להסיק כי אכן היו פניות לתובע לפני הוצאת הגליון הראשון, וכי
מפניות אלו ידע התובע לשם מה נזקק שלמה לחומרים שהתבקשו על ידו.

עוד אין ספק כי הפניות הנוספות (7/ת ו-8) אשר נעשו שתיהן ביום 7.11.07, נעשו לאחר הוצאת
הגליון הראשון שכן ניתן ללמוד מהן כי הן נוגעות לבקשה לסיוע מצד התובע בהפקת גליונות 2 ו-3.

66. לאור האמור לעיל ניתן לקבוע כממצא עובדתי כי :
א. היו פניות אל התובע לקבלת חומרים שונים (תמונות בוודאות) עוד לפני הוצאת גליון
התעמולה הראשון.
ב. לאחר הוצאת הגליון הראשון התובע העביר קבצי תמונות ואף טקסט כתוב (לשונטל) במהלך
הפקת גליונות 2 ו-3.
ג. התובע הגיע לסטודיו במועד בו הופקו גליונות 2 ו-3 וגילה מעורבות מסוימת ומודעות רבה
לטיב השימוש שנעשה בחומרים שלו.

בית משפט השלום בקרית

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

ד. התובע לא מחה, לא בצורה ברורה ולא מרומזת, במהלך כל התקופה בה הופקו גליונות התעמולה על השימוש שנעשה בחומרים שיש לו בהם זכויות. טענה ראשונה בענין עלתה בחודש 3/08 רק לאחר שהמועצה הפסיקה את הפקת עיתון המועצה באמצעותו.

67. לטעמי, על אף שלא חלף זמן רב ממועד עשיית השימוש בחומרים של התובע, ועד להעלאת מחאתו על כך לראשונה, יש במכלול נסיבות אלו כדי ללמד על הרשאה של התובע לעשיית השימוש בחומרים השונים בגליונות התעמולה.

אני סבורה כי אקט המסירה של החומרים (גם אם מדובר בקבצי התמונות בעיקר) במהלך הפקת גליונות 2 ו-3, מתוך ידיעה ברורה בעבור מה החומרים נדרשים, וללא הבעת מחאה כשלהי, מעידה על הסכמה של התובע לשימוש. בכך דומות הנסיבות לטעמי לאלו שנמצאו בת.א. (שלום ת"א) 115004/01 זני נ' המון הפקות בע"מ (10.3.03).

אמנם לא מתקיימים כאן תנאים לקביעת שיהוי ניכר בהעמדת דרישה בגין השימוש בחומרים, אולם עצם העובדה כי התובע היה מודע ב"זמן אמת" לשימוש בחומרים, וכי הגליונות מיועדים להוצאה בתקופת הבחירות, דהיינו במהלך אותו החודש, והוא לא הביע כל מחאה אז, אפילו לא ביחס לשימוש שנעשה בחומרים השונים לצורך הפקת גליון מס' 1, שתוכנו כבר היה ידוע לו באותה העת, היא זו המלמדת על הסכמה. אני סבורה כי ככל שלא היתה הסכמה מצידו והוא בחר לשתוק ו"לשתף פעולה" (גם אם באי רצון, אשר אותו לא טרח להפגין במילים...), ואת טענותיו להעלות רק לאחר שהופסקה העסקתו כמפיק עיתון המועצה (לא לפני שהוציא גליון נוסף של העיתון עליו קיבל תשלום), הרי שמדובר בהתנהלות חסרת תום לב באופן מובהק.

68. מכאן שדין תביעת התובע ביחס להפרת זכויות יוצרים דינה להידחות בשל מתן הרשאה מצד התובע לשימוש שנעשה ביצירותיו. אלא שבזאת לא מסתיים דיונונו, שכן מעבר לפיצוי בגין הפרת זכויות יוצרים, נתבע פיצוי בגין הפרת הזכות המוסרית.

הפרת הזכות המוסרית ביצירות

69. הדיון בהפרת הזכות המוסרית יתמקד אך ורק ביחס לכתבות שלגביהן הוכח כי קיימת לתובע זכות יוצרים וכי נעשה בהן שימוש ע"י הנתבעים (15 הפרות), שכן בהעדר זכות יוצרים, אין זכות מוסרית ביצירות (אפורי, בעמ' 336).

מאחר והפרת הזכות המוסרית הנטענת נעשתה לפני שהחוק נכנס לתחולתו אזי יש לפנות לדין הקודם והוראותיו ואין להחיל על זכותו של התובע את הוראות סעיף 46 לחוק, אלא את הוראת סעיף 44 לפקודת זכות יוצרים הקובעת:

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

1
2 (1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.

3
4 (2) מחבר זכאי שלא ייעשה ביצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל
5 פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע
6 בכבודו או בשמו של מחברה."
7

8 הזכות המוסרית כוללת בחובה הן את הזכות להורות (או הזכות לייחוס) (ס' 4א(1)) והן את
9 הזכות לשלמות (ס' 4א(2)). וכך נאמר על ידי כב' השופט י' טירקל בע"א 2790/93 Robert E.
10 Eisenman נ' אלישע קימרון, פ"ד נד(3), 817 (2000): "אדם זכאי ששמו ייקרא על ילדי
11 רוחו". זיקתו הרוחנית לאלה כמוה, כמעט, בזיקתו ליוצאי חלציו". (שם, עמ' 841).

12
13 70. יצויין בהקשר זה כי החוק משנת 2007 חולל כמה שינויים בסוגיית הזכות המוסרית, כאשר
14 המרכזי בהם בהקשר לענייננו הינו השוני בהגדרת היקף זכות הייחוס. בעוד שבדין שקדם
15 לחקיקת החוק הדרישה היתה כי הייחוס יהא בהיקף ובמידה "מקובלים" הרי שבחוק התקבל
16 נוסח אחר המפנה למבחן של סבירות (במידה ובהיקף ה"ראויים") וזאת על מנת להכניס אמות
17 מידה אובייקטיביות וערכיות בדומה לחקיקה הקיימת במדינות אחרות (ט' גרינמן "הזכות
18 המוסרית מ-Droit Moral ל-Moral rights" יוצרים זכויות – קריאות בחוק זכות יוצרים" מ'
19 בירנהק ג' פסח (2009) בעמ' 456-457 (להלן: "גרינמן").
20

21 בהקשר זה צודקים הנתבעים בטענתם כי את היקף זכות הייחוס לה טוען התובע, יש לבחון על
22 רקע הדין הקודם ולא בהתאם להוראות החוק.
23

24 זכות הייחוס

25 71. אין מחלוקת כי שמו של התובע לא צוין בדרך כלשהי ביחס לאיזה מהפרסומים המפרים, כאשר
26 החובה לציין את שם המחבר הינה חובה הקיימת באופן אוטומטי ולא מותנית בדרישה של
27 המחבר לעשות כן (אפורי בעמ' 350).
28

29 למרות זאת לטענת הנתבעים אין בכך לחייבם בפיצוי התובע בגין פגיעה בזכות המוסרית בשל אי
30 ציון שם התובע, וזאת ממספר טעמים:
31 א. התובע עצמו לא ציין את שמו כשם היוצר במרבית היצירות המקוריות (הכתבות), וגם לא נהג
32 לציין את שם היוצר ביחס ליוצרים אחרים שתמונותיהם הופיעו בעיתון המועצה (עמ' 8
33 שורות 21-32), ומשכך אין הוא יכול לטעון לזכות ייחוס.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

ב. גליונות התעמולה הם בגדר מוצר פרסומי ואינם בגדר עיתון חדשותי, ולפיכך יש להחיל עליהם את "ההיקף והמידה המקובלים" ביחס לענף הפרסום. מאחר ומדובר במוצר פרסומי/תעמולתי מקובל שלא לציין את שם הכותבים ואף להציג כתבות "מתחפשות". ג. הרשאת התובע לעשות שימוש בכתבות לצורך הפקת גליונות התעמולה כוללת גם הסכמה כי השימוש בהן יעשה ללא ציון שם היוצר, וזאת לאור האופי הפרסומי/תעמולתי של גליונות התעמולה שהיה נהיר וברור לו.

72. אתחיל דווקא מהטעם האחרון, שכן אני מוצאת לנכון לדחות טענה זו ביחס להפרת הזכות המוסרית ככל שהדבר נוגע לפרסומים המפרים שבגליון התעמולה מס' 1.

כפי שצויין לעיל בדיון בשאלת ההרשאה שניתן התובע לעשיית השימוש בחומרים, הרשאה כזו נלמדה מהתנהגותו, אשר הביטוי לה ניתן במהלך הפקת גליונות 2 ו-3. במועד זה כבר הופק והוצא גליון מס' 1, ללא שצויין שם התובע ביחס לאיזה מהפרסומים בו (שהם עיקר הפרסומים המפרים).

על אף שהסקתי שם כי ניתנה הרשאה לעשיית השימוש בחומרים, וכי ההרשאה שנלמדה הינה גם ביחס לגליון הראשון, הרי שאין במתן הרשאה זו להוות ויתור על זכותו המוסרית בהם ועל חובת הנתבעים הנובעת מקיומה (גרינמן בעמ' 461)

הסקת ויתור על זכות הייחוס מהתנהגות הינה קשה יותר מאשר הסקתה ביחס להפרת זכות היוצרים, שכן להבדיל מהרשאה לעשיית השימוש בחומרים, דהיינו הרשאה לפעולה פוזיטיבית, הרי שהסכמה לכאורית לאי ציון השם הינה הסכמה לפעולה פאסיבית. מכאן גם שאין מקום לזקוף לחובתו של התובע את אי העלאת הדרישה לפרסום השם בגליון 1 מ"הסכמתו" לשימוש בחומרים, שכן במועד שבו ניתנה (על דרך התנהגות) הסכמה זו, גליון 1 כבר היה מעשה עשוי ולפיכך לא ניתן היה עוד לדרוש את ציון השם ביחס לפרסומים המפרים שכבר נעשו בו.

73. האם אי ציון שם המחבר בכתבות המקוריות שולל את זכות הייחוס של התובע? זכות הייחוס של המחבר נבחנת על פי ההיקף והמידה המקובלים. אלה לא נקבעו בפקודה, אולם הפסיקה בחנה כל מקרה על נסיבותיו.

אין מחלוקת כי לא בכל מקרה קמה החובה לציין את השם. יש מקרים רבים שבהם ציון השם אינו הכרחי אף על פי שנעשתה פעולה ביצירה. כך למשל. בדרך כלל אין מציינים את שם יוצרי השיר המושמע בבית קפה. שמות היוצרים אינם מופיעים על מודעת פרסומת בעיתון (כפי שגם אישר התובע עצמו בעמ' 8 שורות 16-20), וכך גם לגבי הזמנה לחתונה (ראה: אפורי עמ' 351

בית משפט השלום בקרית

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

פסקה 46.19, אם כי יש לציין כי עפ"י סקירת הפסיקה שמופיעה אצל גרינמן בעמ' 458 אין כמעט דוגמאות בפסיקה אשר קבעו כי לא היתה חובה לאזכר את שם היוצר).

בת.א. (מחוזי י-ם) 6157/04 **דבש נ' אדלר חומסקי & ורשבסקי** (7.11.06) (להלן: "ענין דבש") קבע כב' השופט שפירא (כתוארו אז) כי מאחר ושם היוצר לא הופיע כלל על הגרסה ה"מקורית" של היצירה (שכן שם התובע/היוצר הקפיד ששמו לא יפורסם וזאת מטעמי צניעות הנובעים מאמונה דתית) אזי לא יוכל להשמע בטענה על הפרת הזכות המוסרית.

אלא שבדברים אלו התיחס השופט שפירא לתובע שהיה "יוצר סמוי" מתוך בחירתו הוא, אולם אין דברים אלו רלבנטיים לענייננו שכן כפי שהוכח התובע לעיתים נתן קרדיט לעצמו ביחס לחלק מהכתבות, דבר המעיד על כך שהוא לא ביקש להישאר כ"יוצר סמוי".

יתירה מכך, במקרה זה אין ולא יכול להיות כל ספק כי הנתבעים ידעו היטב שהתובע הוא ה"עומד מאחורי" הכתבות בעיתון המועצה, וגם באם לשלמה לא היתה ידיעה זו בעת שנבחר לנהל את הקמפיין, ברור מעדי הנתבעים שהדבר התברר לו מנציגי המועצה אשר הפנו אותו לתובע על מנת לקבל את החומרים. אין המדובר כאן בהעתקה שנעשתה ממקור שיוצרו אינו ידוע, וככל ששלמה בחר לעשות שימוש בכתבות מבלי לפנות ולקבל הסכמה מפורשת כי שימוש כזה יעשה אף ללא ציון שם היוצר בדרך כלשהי, אין הוא יכול להסביר זאת באי ציון שם התובע ב"יצירה" המקורית.

74. אם כן נותר לדון בשאלה האם לאור אופיו של גליון התעמולה כמוצר פרסומי/תעמולתי יש מקום לקבוע כי "מקובל" לציין את שם היוצר?

בהקשר זה נתגלעה מחלוקת בין הצדדים מהו "אופיו" של גליון התעמולה והאם יש לראות בגליון התעמולה "עיתון" לגביו מקובל שמציינים את שם המחבר (כאשר לטענת התובע גם נובע מכך שיש להחיל על שלמה את חובותיו מתחום האתיקה העיתונאית) או שמא מדובר במוצר פרסומי/תעמולתי לגביו לא מקובל לעשות כן.

על אף אי הנוחות שמתעוררת נוכח הפצת גליונות התעמולה בפורמט "דמוי עיתון" ועל אף שנעשה בכותרתם שימוש במונח "העיתון של כלנו" ואפילו נוכח דברי נירה בעדותה כי הוחלט להפיק 3 עיתונים במקום פליירים (עמ' 29 שורה 1), אינני סבורה כי יש לראות בהם "עיתון" לגביו יש להחיל את הכללים החלים על כתבה עיתונאית לצורך קביעת "המקובל" באשר להיקף ומידה של ציון שם המחבר.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

השימוש שנעשה במונח "עיתון" בפי העדים איננו הקובע את מהותו של המוצר. עיון בגליונות מעלה בבירור שאין מדובר בעיתון חדשותי, אלא במוצר תעמולתי גרידא שבא לפאר את שמו של המועמד, הנתבע 1. כך למשל ניבטים מעמודי הגליונות מודעות בחירות מובהקות של הנתבע 1, וכך גם בעמוד 1 לגליון 3 מצויין מועד הבחירות בראש העמוד, דבר המעיד על כך שהמדובר בגליון תעמולה.

יש טעם בטענת התובע כי עצם הבחירה לעשות תעמולת בחירות בפורמט כזה יכול והיה בו להטעות את קוראי העיתון לסבור כי מדובר בפורמט חדש של עיתון המועצה, אולם אין בטענה זו ובשאלה באם ראוי היה לעשות כן מבחינת דיני הבחירות, כדי להביא למסקנה כי אין מדובר במוצר פרסומי/תעמולתי לצורך בחינת השאלה האם אכן מקובל לציין במוצר כזה את שם המחבר.

75. הנטל להוכיח מה הוא ההיקף והמידה ה"מקובלים" לציין שם המחבר בסוג כזה של פרסום מוטל על התובע (ת.א. (מחוזי ת"א) 1299/04 **שוקי קוק נ' סיון אין האוס בע"מ** (13.2.08) להלן: "ענין קוק").

אין מקום להשוות בין המקובל בעיתון חדשותי או כזה המתיימר להיות חדשותי, לבין גליון תעמולה המסתווה להיות עיתון, כשם שגם אין להשוות בין המקובל ביחס למוצר פרסומי במובהק (כמו מודעת פרסומת על אוטובוס במקרה שנדון בענין קוק הנ"ל) לבין המקובל בגליון תעמולה ש"הסתווה" לעיתון.

אינני מקבלת טענת הנתבעים כי מאחר ומדובר בגליון תעמולה שהוא מעין מוצר פרסומי בו נעשה שימוש בכתבות "מתחפשות" כטענת שלמה, יש בכך ליצור הקבלה לענין קוק ולמסקנה שם. עצם העובדה שבגליון התעמולה צוינו שמות של כתבים (ועל אף שהם כתבים שאינם קיימים, דהיינו שמות בדויים) יכולה להעיד על כך שמדובר אמנם במוצר בעל אופי תעמולתי, אולם מקום בו ניתן לו "אופי" או מראה המדמה מראה של עיתון, יש בכך להקים חובה להתייחס אליו כמוצר ביניים המצוי בין "עיתון" לבין מוצר פרסומי.

אלא שגם בקביעתי זו אין ממש לסייע לתובע שכן הלה לא הביא כל ראיה באשר ל"מקובלי" בתחום זה של מוצרי פרסום/תעמולה. התובע ביקש להתייחס לגליונות התעמולה כ"עיתון" ומכאן הסיק את המסקנה כי קיימת חובה לציין את שם המחבר. ממעט הראיות שהובאו בענין זה (עדותו של שלמה בלבד למעשה), וכן מידיעה שיפוטית באשר למקובל בתחום תעמולת הבחירות (שאנו מצויים בעיצומה בימים אלו) עולה כי מדובר בתחום בו לא נהוג לציין את שם המחבר גם כאשר נעשה שימוש ביצירות שונות. אמנם יתכן ודבר זה נובע

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

גם מזהירות שנוקטים התעמולנים לפיה לא נעשה שימוש בחומרים בהם יש זכויות יוצרים ו/או
מוודאים קבלת הסכמה מפורשת לשימוש ללא ציון שם המחבר (דבר שכאמור לא נעשה כאן),
אולם על פני הדברים, כפי שהם נחזים בפרסומים, נראה כי לא מקובל לציין בהם את שם
המחבר.

76. אודה, כי אילו הייתי מחילה על הענין את הוראות החוק החדש, הייתי מוצאת שאי ציון שם
התובע כמי שחיבר את הכתבות המקוריות (יתכן שלא לצד כל כתבה וכתבה אלא תוך מתן
קרדיט כללי למקור) איננו סביר בנסיבות הענין, בעיקר נוכח היקף השימוש בכתבות ואופן
השימוש תוך העתקה על דרך שינוי, אולם בהעדר הוכחת ה"מקובל" בענף המתאים, אין מקום
לקבוע כי הופרה הזכות המוסרית במובן של זכות הייחוס.

הזכות לשלמות

77. למרות כל האמור לעיל אני סבורה כי זכותו המוסרית של התובע בכתבות הופרה ע"י הפרסומים
המפרים וזאת דווקא בשל התקיימות התנאים שנקבעו בסעיף 4א(2) לפקודה, דהיינו בשל פגיעה
ב"זכות לשלמות היצירה".

אינני מוצאת כי יש בעצם ההעתקה על דרך של שינוי פגיעה בשלמות היצירה, שכן כפי שפירטתי
לעיל בבחינת ההפרות, אלו נעשו תוך שימוש בביטויים ופראזות שבכתבות התובע, ואין בשינוי
סדר הדברים או הפיכתם לצורת ביטוי שונה (כמו בהפרות על דרך יצירת "ציטוטים" מתוך
הכתבות) בכדי להוות סילוף של יצירת התובע, גם באם זו נראית אחרת בפרסום המפר.

אולם מסכימה אני עם התובע כי יש בעצם השימוש בכתבותיו, שנכתבו ככתבות עיתונאיות (גם
באם הן חלק מעיתון תדמיתי שהופק לבקשת המועצה), במסגרת תעמולת בחירות משום
**"פעולה אחרת שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע בכבודו
או בשמו של מחברה."**

מפסיקת בתי המשפט עולה כי פרסום יצירה ב"במה נחותה" עלול להוות פגיעה בזכות המוסרית,
ובאופן דומה נפסק בת.א. (שלום ת"א) 75443/04 **ידיעות תקשורת בע"מ נ' גודוביץ** (3.3.08) כי
שימוש בקריקטורה שיצרה עיתונאית לצורך תעמולת בחירות פוגע בזכות לשלמות (ראה גם
גרינמן בעמ' 478).

78. שאלת הפגיעה כתוצאה מאותה פעולה איננה נבחנת במשקפיו של התובע והאם שימוש זה מקובל
עליו אם לא, אלא בבחינה אובייקטיבית האם פעולה זו "עלולה" לפגוע בשמו או בכבודו של
המחבר. מבחן זה מכניס מרכיב אובייקטיבי לבחינת השאלה באם הפעולה "הפחיתה" את ערך

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

היצירה. באופן דומה נפסק בת.א. (שלום ת"א) מנוסי נ' יוסף (8.7.97) כי שימוש ביצירה שפורסמה בעיתון ופרסומו במקומון העוסק בפוליטיקה מקומית, יש בה משום פגיעה פוגענית.

79. סיכום ביניים שני

על אף שדחיתי את טענת התובע להפרת זכות היוצרים בתמונות (הן מאחר ולא הוכיח היותו יוצרן והן נוכח הרשאה שנתן לשימוש בהן) וכן דחיתי את טענתו להפרת זכות היוצרים בכתבות (נוכח הרשאה שנתן בהתנהגותו לשימוש בהן) אני קובעת כי היתה הפרה של הזכות המוסרית של התובע בכתבות לגביהן הוכחה העתקה, דהיינו ב-15 מתוך ההפרות בכתבות, וזאת לאור הפגיעה בזכות לשלמות.

קודם שאפנה לבחינת הסעדים הכספיים נותר עוד להתייחס לטענה בדבר עוולה לפי חוק העוולות המסחריות, טענה לעשיית עושר שלא במשפט, ושאלת האחריות של כל אחד מהנתבעים לאותן הפרות של הזכות המוסרית שקבעתי כי עומדות לתובע.

80. עוולה לפי חוק העוולות המסחריות

לטענת התובע יש בפרסום הכתבה והראיון עם ד"ר אורנה שמחון בפרסום שסומן "ק-1" (המופיע בעמ' 4 לגיליון התעמולה מס' 3) תוך ציון שם כתבת כוזב בשם "נועה ירון" משום פעולה בניגוד להוראת סעיף 2(א) לחוק העוולות המסחריות הקובע:

"לא יפרסם עוסק מידע ולא יגרום לפרסום מידע, אשר הוא יודע או שהיה עליו לדעת שאינו נכון, לגבי עסק, מקצוע, נכס או שירות, שלו או של עוסק אחר".

נוכח העובדה כי בכתב התביעה זוהי ההפרה היחידה לגביה נטענה עוולה ביחס לחוק העוולות המסחריות (סעיפים 19-20 לכתב התביעה) אין בכוונתי להיזקק לטענות התובע בסיכומיו כי יש בכל ההפרות הנטענות משום עוולה לפי חוק זה. לנוכח העדויות שנשמעו לא יכול להיות ספק כי שם הכתבת "נועה ירון" הינו שם בדוי (נ/1 סעיף 18).

כפי שצינתי בדוני בענין זה בהקשר של הפרת זכות היוצרים, הכתבה כוללת ציטוטים ותיאור של ביקור ד"ר שמחון, כאשר לא יכולה להיות מחלוקת כי חלק מהציטוטים הינם אלו שהתובע העביר לשונטל לצורך השימוש בגליונות התעמולה (ראה סעיפים 56-57 לעיל).

התובע לא פרט מה הוא המידע הכוזב הכלול בכתבה זו, מלבד כאמור ציון שם בדוי כשם הכתבת, ואף לא מצא לנכון לפרט מה הוא ה"עסק/מקצוע/נכס/שירות" שלגביו פורסם מידע לא נכון. עצם ציון שם כתבת שהוא בדוי אין בו "מידע לגבי עסק" אלא הוא שימוש בשם בדוי גרידא.

בית משפט השלום בקרית

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

לא ברור כיצד שימוש בשם בדוי כזה יכול לפגוע בעסק כלשהו, ומכאן שלא ברור איזו עוולה בדיוק מיוחסת לנתבעים בטענה זו.

באם כיוון התובע לפגיעה שנגרמה לו, כתוצאה משימוש בציטוטים שהועברו על ידו לשונטל, בצירוף לשימוש בשם בדוי, הרי שבהעדר זכות יוצרים של התובע בציטוטים כפי שקבעתי לעיל ובהעדר ראיה כלשהי לכך שאת הכתבה הזו (ק-1) כתב התובע ולא ניתן לו הקרדיט בשל כך, ממילא לא ניתן לקבוע כי התובע או כל אדם אחר הוטעה לחשוב כתוצאה מהפרסום שהתובע הוא "נועה ירון" או כי נועה ירון כתבה מאמר, בעוד שזה נכתב ע"י התובע. משכך דין הטענה המבוססת על חוק העוולות המסחריות להידחות.

81. עילה לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט

בניגוד לטענות הנתבעים בסיכומיהם, אינני סבורה כי יש בהוראת סעיף 3 לחוק מ-2007 לשלול עילה לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט, ראשית משום שהוראה זו אינה חלה על זכויות יוצרים שנוצרו לפני חקיקת החוק, ושנית, ובעיקר כי מקבלת אני את עמדת השופט (כיום) ע' גרוסקופף במאמרו "הנשר והנסיכות – על היחס שבין דיני עשיית עושר ולא במשפט לבין דיני זכויות יוצרים" "יוצרים זכויות – קריאות בחוק זכות יוצרים" (2009) בעמ' 217, כי סעיף זה, כמו גם קודמו (סעיף 31 לחוק הישן), אינו יוצר הסדר שלילי ואין בו להביא לביטול ההלכה שנקבעה בע"א 5768/94 א.ש.י.ר. יבוא יצור והפצה נ' פורום אביזרים ומוצרי צריכה בע"מ, פ"ד נב(4) 289 (1998).

אלא שבדחיית טענה זו אין כדי לסייע לתובע שכן התובע לא הוכיח את התקיימות היסוד של "התעשרות" הנתבעים מהשימוש שעשו ב"יצירותיו" (אם כי ניתן להניח כי צמחה לנתבעים "טובת הנאה" מגליונות התעמולה בעיקר לנוכח העובדה כי הנתבע 1 אכן זכה בבחירות בסופו של יום). בעיקר לא הוכח שהתעשרות זו, ככל שניתן לראות בה התעשרות במובן החוק, באה על חשבון התובע. ממילא, מאחר והתובע לא תבע פיצוי המבוסס על חישוב כלשהו של "רווחי" הנתבעים כתוצאה מהשימוש בכתבות, וגם לא הניח כל מסד עובדתי שיאפשר חישוב זה, אין מקום להיזקק לעילה זו ואין בה לזכות את התובע בפיצוי בגין איזה מההפרות הנטענות, ככל שלא מצאתי בסיס לחיוב הנתבעים בגינן במסגרת הפרת זכות היוצרים.

אחריות הנתבעים

82. לאור קביעותי באשר להפרת הזכות המוסרית, ומשהודה שלמה כי הוא מי שעסק בהפקת גליונות התעמולה, לא יכולה להיות מחלוקת כי שלמה אחראי כלפי התובע בשל הפרות אלו. השאלה היא האם יש מקום לחיוב ראש המועצה כלפי התובע?

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

1 התובע מייחד פרק נרחב בסיכומיו לשאלת האחריות של ראש המועצה (סעיפים 86 – 104).
2 לטענתו ראש המועצה הוא זה אשר עמד בראש מטה הבחירות מתוקף מועמדותו לתפקיד ראש
3 המועצה, וכל הקשור לבחירות מבחינה מיניסטריאלית ותקציבית היה בתחום אחריותו, ובכך
4 מכוון לאחריות שילוחית לכל אשר נעשה במסגרת קמפיין הבחירות, לרבות הפקת גליונות
5 התעמולה.
6 מעבר לכך טוען התובע כי יש להטיל על ראש המועצה אחריות אישית כיוון שעצם החלטתו
7 להפיק את שלושת גליונות תעמולה, חלף עיתון המועצה, במימונו ובדיעה שנעשה לצורך הפקתם
8 שימוש ביצירות התובע תוך הפרת זכויות היוצרים שלו וזכויותיו המוסריות, היא המטילה עליו
9 את האחריות לכך.
10
11 83. מנגד, הנתבעים בחרו שלא להגיש תצהיר של ראש המועצה והלה לא העיד (והתובע גם לא ביקש
12 מבית המשפט כי יורה על העדתו חרף העדר התצהיר). משכך ניתן ללמוד, אם כי בדוחק רב על
13 חלקו של ראש המועצה בהפקת גליונות התעמולה מעדותם של שלמה ונירה.
14 שלמה מצהיר כי לראש המועצה לא היה כל חלק בניהול הקמפיין בכלל ובהפקת גליונות
15 התעמולה בפרט. משכך, ראש המועצה לא היה שותף כלל למגעים עם התובע בכל הנוגע לקבלת
16 חומרים (סעיף 25 לנ/1). כמו כן מצהיר שלמה כי בהתאם להנחייתו של ראש המועצה, הופסקה
17 במהלך מערכת הבחירות הפצתו של עיתון המועצה וזאת על מנת למנוע צל של חשד כאילו ראש
18 המועצה עושה שימוש בעיתון המועצה לצורך תעמולת בחירות (סעיף 22 לנ/1). בחקירתו נשאל
19 שלמה האם התנהלותו זו של ראש המועצה יש בה כדי להצביע על היותו אסטרטג של קמפיין
20 הבחירות (עמ' 20 לפרוטוקול שורות 31-24), וטוען כי הוא שימש כאסטרטג של הקמפיין ולא
21 ראש המועצה והוא זה אשר החליט לנהל את הקמפיין בדרך של הפקת עיתונים, ולכך השיב:
22 **"אני כאסטרטג בא עם המלצה מסוימת... אני המלצתי ובדרך כלל המלצותי מתקבלות וזה**
23 **מה שקרה... יהודה שביט הא לקוח טוב ויעץ וקיבל את עצותיי"** (עמ' 21 לפרוטוקול שורות 4-
24 8).
25
26 מתצהירה של נירה לא ניתן ללמוד מי החליט על ניהול הקמפיין על דרך הפקת גליונות תעמולה
27 דווקא, אלא רק כי ההחלטה להפיק עלוני תעמולה התקבלה "מטעם מטה הבחירות של מר
28 שביט" (סעיף 6 לנ/2). נירה הצהירה כי היא זו אשר יזמה את הפניה לתובע לצורך קבלת חומרים
29 להפקת גליונות התעמולה.
30 מנגד, בעדותה הודתה נירה כי ראש המועצה היה מעורב במטה הבחירות, היה מעודכן, ואף
31 השתתף בהחלטה האסטרטגית להפיק שלושה עיתונים במקום פליירים (עמ' 28 לפרוטוקול
32 שורות 22-19 וכן עמ' 29 לפרוטוקול שורה 1).
33

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

84. מאחר וראש המועצה לא העיד ביקש התובע ללמוד על מעורבותו בקמפיין הבחירות בכלל, ובחפזת גליונות התעמולה בפרט מעדויות חיצוניות ואמירות שנאמרו לכאורה מפיו של ראש המועצה אשר לא הוגשו כראיות במסגרת הליך זה, ואשר לשיטתו תומכות בטענותיו לעיל. אין בכוונתי להתייחס לכל אותן "ראיות חיצוניות" אליהן מפנה התובע בסיכומיו ואשר לא הוגשו כראיות בפני. אמנם נכון כי במסגרת חקירת העדים התרתי לתובע להפנות אותם לאמירות כאלה ואחרות שצוטטו מתוך מקורות שונים שהיו בידי התובע (עמ' 22 שורה 23) וכן התרתי, כאפשרות, הגשת פסק דין או פרוטוקול מלא מהליך אחר (עמ' 34-35 לפרוטוקול והחלטה שם), אולם כל עוד המסמכים לא הוגשו כראיות, אין מקום להתייחס אליהם בסיכומי הצדדים.

85. מכאן, שהראיות שהובאו ביחס למידת המעורבות של ראש המועצה בעריכת והפקת גליונות התעמולה אינן תומכות בטענת התובע כי הלה היה מעורב בתכנים, באופן עריכתם או בבחירת החומרים שישולבו בהן. האמירה כי ראש המועצה היה מעורב בהחלטה האסטרטגית להפיק את גליונות התעמולה כדמויית עיתון (על אף שיש בה סתירה ברורה לנאמר בתצהיר שלמה!), אין בה כדי להנביע את המסקנה כי היה מעורב גם בהפקתו בפועל, ובוודאי שאין בו להנביע מסקנה בדבר "ידיעת" ראש המועצה אודות השימוש שנעשה בחומרים שהם בגדר "יצירות" של התובע.

מכאן שאין מקום להקים אחריות ישירה של ראש המועצה להפרת הזכות המוסרית של התובע.

86. האם יש מקום להטיל על ראש המועצה אחריות שילוחית למעשיו של שלמה? אין ספק שראש המועצה הוא שהזמין את קמפיין הבחירות והוא זה שבחר בשלמה שישימש כיועץ למטה הבחירות שלו (סעיף 13 לנ/1). לא מצאתי כי יש לראות בשלמה "שלוח" של ראש המועצה להפקת גליונות התעמולה, אלא יש לראותו כקבלן עצמאי, ממנו הוזמנו "שירותי ייעוץ" לקמפיין הבחירות, הכוללים את הפקת גליונות התעמולה.

אחריות המזמין נבחנת בהתאם להוראת סעיף 15 לפקודת הנזיקין, וניתן לחייב את המזמין בפעולות הקבלן העצמאי מקום בו "הוא הרשה או אישר את המעשה שגרם לפגיעה או לנזק" (סעיף 15(3)), אשרור שיכול להיעשות גם בשתיקה. אלא שכל עוד לא הוכחה ידיעה של ראש המועצה באשר למקור הכתבות וקיום זכויות בהן לתובע, בודאי שלא ניתן לומר כי אישרר בשתיקה את הפרת זכויות התובע בהן (ראה בדומה סעיף 84 לפסק הדין בענין דבש).

הסעדים

87. משהגענו לישורת האחרונה, לא נותר אלא לקבוע מה הוא הפיצוי לו זכאי התובע בגין הפרת הזכות המוסרית ב-15 הפרסומים המפרים של כתבות שהן יצירות של התובע.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

התובע לא טען, וממילא לא הוכיח, קיום נזק כתוצאה מהפרסומים המפרים ולפיכך הוא מבקש את פסיקת הפיצוי ללא הוכחת נזק וזאת בסך של 20,000 ₪ לכל הפרה של הזכות המוסרית. הוראת סעיף 4א(5) לפקודה, שהיא החלה על ענייננו, הכירה בזכות לפיצוי בגין הפרת הזכות המוסרית אף ללא הוכחת נזק ממון, וזאת ב"סכום שיקבע בית המשפט לפי נסיבות המקרה". בכך, להבדיל מסעיף 3א לפקודה אשר קבע רף מינימלי (10,000 ₪) ומקסימלי (20,000 ₪) לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת זכות יוצרים, הותיר המחוקק עפ"י הדין הקודם, את ההכרעה באשר לגובה הפיצוי הראוי בגין הפרת הזכות המוסרית בידי בית המשפט.

בסוגיה זו מקובלת עלי עמדתו של המלומד ע' אשכנזי במאמרו **"פיצויים ללא הוכחת נזק"** **"יצורים זכויות – קריאות בחוק זכות יוצרים"** מ' בירנהק, ג' פסח (2009) בעמ' 590, כי את הפיצוי בגין הפגיעה בזכות המוסרית יש לפסוק בזהירות התואמת את סיווג הזכות כזכות אישית-אישיותית ולא כזכות רכושית. בהקשר זה האפשרות להיעזר כמקור השראה באופן פסיקת הפיצוי בתביעות לפי חוק איסור לשון הרע אכן נראה ראוי לטעמי, שכן מדובר בתחומים בהם הפגיעה היא במרכיב אישיותי של התובע ולא בקניינו או רכושו, ומדובר בתחומים מורכבים שהנסיון להעריך את מידת הפגיעה בהם ומשמעותה הינו מסובך.

88. השיקולים באשר לגובה הפיצוי הראוי הותוו בפסיקה שקדמה לחוק מ-2007 והם משקפים את **"שתי מגמות היסוד שבדיני זכות יוצרים: האחת - פיצוי של בעל הזכות; השנייה - הרתעתם של המפר ושל מפרים פוטנציאליים אחרים..."** ואת השיקולים הבאים: **"עוצמתו, מספרן ומשכן של ההפרות; סוג היצירה; אשמו של המפר; אופיו וגודלו של העסק המפר וכיצא בזה"** (ע"א 592/88 שגיא נ' עיזבון ניניו, פ"ד נא(5) 254, 272 (1992)).

כמו כן יש צורך לבחון מה הוא מספר "ההפרות": האם יש לראות בכל אחד ואחד מהפרסומים המפרים כהפרה של הזכות המוסרית? או שמא יש לקבוע כי קיימת הפרה של הזכות המוסרית בהפקת כל גליון; או שיש לראות בהפקת גליונות התעמולה משום "מסכת אחת של מעשים" כלשון סעיף 56(ג) לחוק היום.

לטעמי, במקרה זה יש לראות בכל אחד מגליונות התעמולה משום הפרה אחת של הזכות המוסרית של התובע בכתבות. כפי שצינתי לעיל, הפגיעה בזכות המוסרית מקורה ב"הנמכת הבמה" שבה נעשה שימוש ביצירות של התובע, ולפיכך עיקר ההפרה נובעת מעצם הפרסום במסגרת גליונות התעמולה ולא מכמות הפרסומים או מכמות הכתבות המקוריות אשר חלקים מהם הועתקו (ראה בדומה: ע"א 3616/92 דקל שירותי מחשב להנדסה (1987) בע"מ נ' חשב

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

היחידה בנין-קיבוצית לשירותי ניהול אגודה שיותפית חקלאית בע"מ, פ"ד נא(5) 337 (1997) וכן
ת.א. (שלום ת"א) דטהפקס בע"מ נ' לשכת רואי החשבון בישראל (2.8.10)).

89. השיקולים באשר לגובה הפיצוי פועלים, כמו תמיד, לכיוונים מנוגדים:

* מצד אחד מדובר במספר לא קטן של הפרות, אך זאת במהלך תקופה קצרה, כאשר ההפרות
הפסיקו בשל תום הפצת הגליונות ולא בשל הבעת התנגדות של התובע.

* מצד אחד היצירות עצמן אינן מסוג היצירות בהן קיימת זיקה אישית חזקה ליצירה שכן
המדובר בכתבות עיתונאיות המביאות מידע חדשותי מקומי שאין לתובע בהם הבעת דעה או
עמדה, וזכותו הנפגעת הינה למעשה זכות "העריכה", אך מנגד, המדובר בסדרת הפרות שיש
בהן משום פגיעה בזכות המוסרית בדרך של "הפחתת ערך" היצירה.

* הפחתת ערך היצירה אינו כה דרמטי שכן גם עיתון המועצה איננו עיתון חדשותי מובהק, אלא
הוא יותר עיתון תדמייתי שמטרתו לקדם ולפאר את מעשי המועצה (אך לא את מעשי ראש
המועצה! ובטח שלא לצורך בחירות).

* אין מדובר בהפרה שנעשתה במסגרת הפקת רווח חומרי לנתבעים (אם כי טובת הנאה כאמור
בוודאי הופקה).

* לא ניתן להתעלם מתרומה מסוימת של התובע לקיום ההפרות וזאת במעורבותו מבלי להעלות
דרישה כלשהי באשר לשימוש בחומרים.

90. לנוכח שיקולים אלו, ובהתחשב במכלול נסיבות הענין, אני סבורה כי פיצוי בסך של 12,000 ₪
ביחס לכל הפרה, דהיינו ביחס לכל אחד מהגליונות שהוצאו, ובסך הכל 36,000 ₪ משקף את
הפיצוי הראוי במקרה זה.

באם טעיתי במסקנתי ביחס להגדרת "הפרה" לצורך פסיקת הפיצוי, הרי שבאם הייתי נדרשת
לפיצוי בגין כל הפרה והפרה במובן של פרסום מפר (15 במספר) הייתי פוסקת סכום לא גבוה של
3,000 ש"ח בגין כל הפרה (ראה סכום דומה בת.א. (צפת) 6431-01-09 פרסומדיה נט גרופ בע"מ
ואח' נ' מעתוק ואח' (5.9.13)), כך שסכום הפיצויים, גם לפי חישוב זה לא היה עולה משמעותית
על הסכום שנפסק לעיל.

סוף דבר

אני מחייבת את הנתבע 2 לשלם לתובע את הסך של 36,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד
הגשת התביעה ועד היום.

באשר להוצאות, נוכח הפער בין דרישת התובע (על אף הקטנת סכום התביעה) לבין הסכום הנפסק
ונוכח התנהלות התובע לאורך ההליך כפי שזו עולה ממספר החלטות שניתנו הן במהלך שמיעת

בית משפט השלום בקריות

ת"א 13143-09-08 פינצי נ' יהודה ואח'

הראיות והן לאחריהן, וכן לנוכח אופן הגשת הסיכומים (חרף ההתחשבות בכך שהתובע אינו מיוצג) אין מקום לפסוק לתובע את מלוא הוצאותיו, ואני פוסקת סכום כולל של 3,000 ₪.

התביעה כנגד נתבע 1 נדחית זאת ללא צו להוצאות.

המזכירות תסרוק את כל המוצגים בתיק, כאשר גליונות העיתונים יסומנו כולם כמוצג במ/1 וגליונות התעמולה יסומנו כולם כמוצג במ/2 והם יסרקו בצבע. בנוסף ישמר ההעתק הצבעוני שלהם בתיק הנייר.

ניתן היום, כ"הכ"ה אדר תשע"ה, 1616 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.

פנינה לוקיץ', שופטת